BRABANT STRIP magazine

In dit nummer:

De Rode Ridder
De Ijzeren Hand-druk na veertig jaar dienst?

Vandersteen
en de Belgische Burgeroorlog

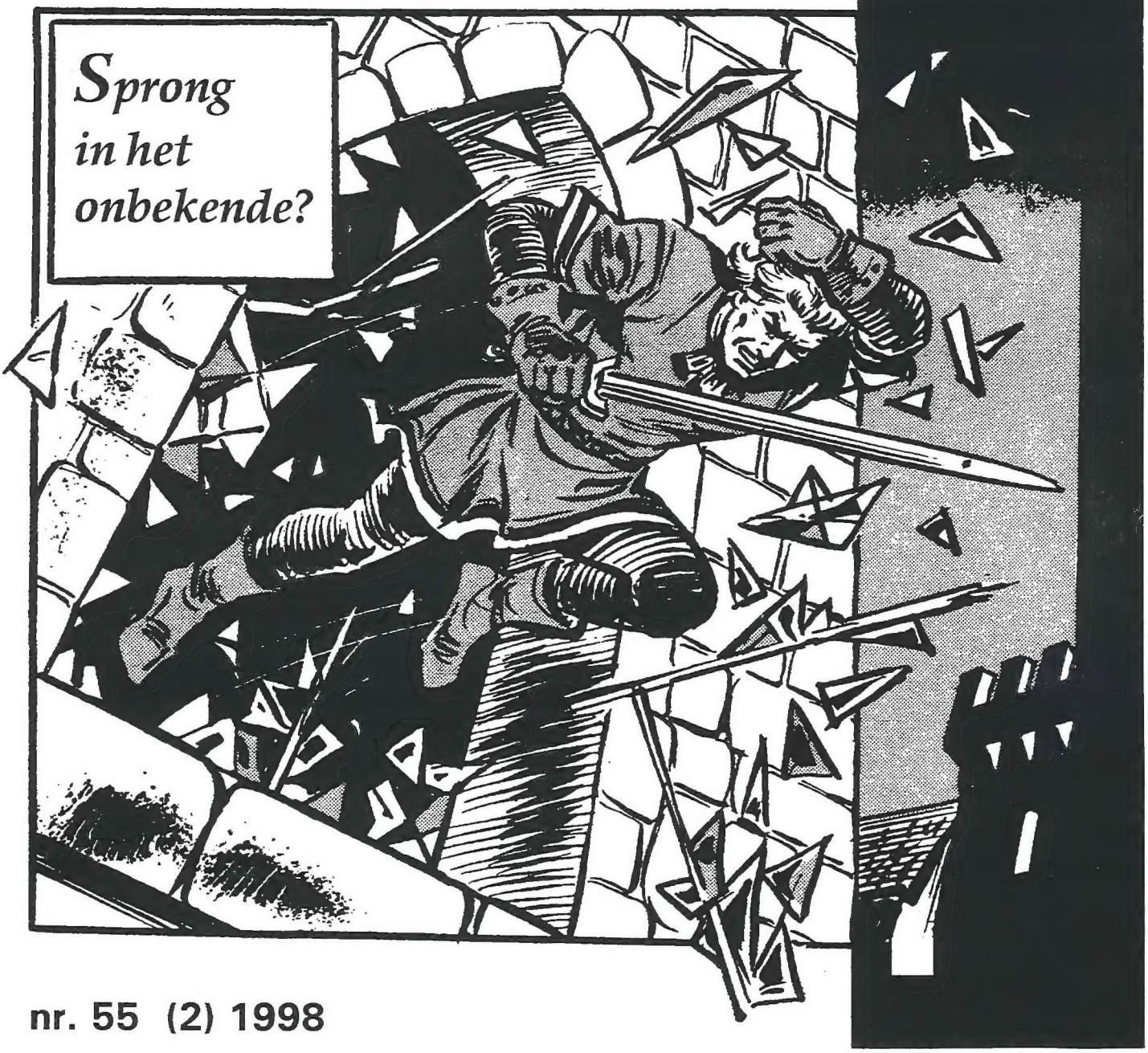

nr. 55 (2) 1998

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, Wim Huygens, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans Paul Thys, Marc&Marian Lezy

Werkte mee aan dit nummer:
Michel van Merriënboer

Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen

INHOUD

Ledennieuws 3
De Rode Ridder 4
Kist op zolder 6
Dossier Vandersteen 8
Koffieklets 13
Reclamestrips 17
Verschijnselen 20
Zoekertjes 22

Voorplaat :
© Standaard Uitgeverij

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

Lidgeld 1998:
(B):600fr. nr.**001-2980926-95**
(Nl): 40 Nlg. Giro **7616528**

Redactieadres:
Brabant Strip vzw
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel: 052/30.50.40
E-mail :Amber-VM@tornado.be

Als een café zonder bier?

Jazeker, als een drankgelegenheid waar je geen pintje kan krijgen, zo aanschouwen wij die kranten waarin geen echte krantenstrip staat. Die kranten *bestaan* namelijk, en als je ze doorleest hou je toch een wat onvoldaan gevoel over. Dat is onvermijdelijk als je al heel je leven gewend bent, na het algemeen nieuws en de gebroken benen, ergens achteraan een grappig, liefst *volks* stripje te vinden, waarin wel eens een dikke knipoog naar maatschappelijke en/of actuele toestanden. Het ziet er niet naar uit dat onze kleinkinderen dat nog zullen meemaken. Ook in Nederland is de teloorgang van de krantenstrip blijkbaar onafwendbaar. Het NRC stopt namelijk met Tom Poes en Heer Bommel te plaatsen. Ben Bits doet er wat sarcastisch over in *Stripschrift 307*, maar het is toch een bijzondere cultuurvorm die verloren gaat? Cultuur voor de kleine én grote man bovendien. Arbeidsvitaminen. Stel je voor dat je goeie songs alleen nog in de CD-winkel kan kopen en nooit meer op de radio hoort. Of dat je voor een film of *inspector Morse* alleen nog terecht kan in de bioscoop. Het lijkt ons toch een verschraling van het dagelijks leven. Je kan dan wel beweren dat krantenstrips niet meer gemaakt worden zoals in de tijd van Toonder en Vandersteen, maar waarom dan jonge talenten niet *stimuleren* om de fakkel over te nemen? *De redactie.*

Agenda

4 - 8 maart **Brussel**
Boekenbeurs/Foire du livre in het Congrespaleis. Signeearcties met o.a. Rosinski, Leo, Benn, Goffin.

7&8 maart **Wilrijk**
Tiende stripbeurs in het Valaarhof, info : 03/828.41.34

15 maart **Breda**
3de boeken- strips- en oud papierbeurs in het Turfschip van 10 tot 16u30. Brabant Stripleden krijgen korting op vertoon van lidkaart en betalen dan fl.3,50. info : tel/fax (0031) (0)413.34.20.09

22 maart 1998 **Opwijk**
Stripbeurs in jeugdhuis Nijdrop vanaf 10uur. info : 052/35.61.65
Brabant Strip is aanwezig. De organisator belooft leden gratis entree op vertoon van lidkaart.

28-29 maart **Mechelen**
Verzamel Festival : alle mogelijke verzamelonjecten, postzegels, munten, prentkaarten, enz...
In de Nekkerhal, telkens van 10 tot 17 uur.
Info 03/827.87.47

16 mei 1998 **Den Bosch**
6de grote stripbeurs van 's-Hertogenbosch in de Brabanthallen in een grotere zaal.
info : (0031)(0)40-2521009
Gratis entree voor de leden op vertoon van lidkaart.
Brabant Strip zal er zijn.

17 mei 1998 **Ganshoren**
Stripbeurs met als thema "jonge striptekenaars". Er is een stripwedstrijd voor jong talent en het winnende verhaal wordt uitgegeven in album!

4 juli - 30 augustus **Koksijde**
Smurfenfestival & Urbanus-expo van 14 tot 18 uur. (Zie onder).

18 juli - 16 augustus **Koksijde**
Fristi Stripfestival Koksijde, met o.a. expo's 50 j. Alex en Biebel, animatie, signeeracties. Van 14 tot 18 uur. info : 058/51.88.10

30 juli - 16 augustus **Middelkerke**
Stripfestival. Thema : western, met Durango en Jommeke.
info : 059/30.52.66

13 september **Mechelen**
Mechels stripspektakel in CC. Spinoy. info: 015/21.67.89 of tel/fax 015/20.87.56

Ledennieuws

Tien jaar 't Vlaams Stripcentrum

Daar moeten we bij zijn, dachten we, en dat vond ook Frank Bogaerts, voorzitter *van*.
Hij nodigde ons uit om samen een exxxtra grote, meterslange "stripverenigingenstand" te komen volzetten, en daar gaan we graag op in. We zijn dus op 7 en 8 maart in Wilrijk, in de Letterkundestraat 139. Vanaf de A12 kom je er makkelijk.
Er zijn heel wat activiteiten en festiviteiten, dus het belooft echt Antwerps "plezaant" te worden. Wij stellen er zaterdag **de nieuwe Kari Lente** voor, in gezelschap van Bob Mau, die eindelijk nog eens in Antwerpen kan signeren, tenslotte zijn thuisbasis. Dat is niet genoeg, vond Frank Bogaerts, om dat te vieren doen we nog een **ex-libris** bovenop het nieuwe album. De ex-libris wordt gemaakt op 150ex. en is exclusief verkrijgbaar bij 't Vlaams Stripcentrum - dus niet bij ons - tijdens het feestweekend.

Nog meer goeie redenen nodig om eens te komen kijken? Goed, er is de definitieve albumuitgave van **Biggles** 21, *Het laatste konvooi*, 1.000ex., 295fr., het laatste verhaal dat nooit officieel in album verscheen. Daarbij hoort ook een ex-libris op 150ex. Karel Biddeloo -die tussen haakjes aan *Het laatste konvooi* werkte toen hij nog bij Studio Vandersteen zat- is beide dagen aanwezig om te signeren. Bij de signerende tekenaars vermelden we zaterdag nog Steven Dupré, wiens Sarah en Robin deel 2 ook voorzien wordt van een ex-libris op 150ex., Steven de Rie, Marvano, Marco Venanzi (Roodmasker) en Pellet (De krijgsheren). Zondag krijgen we Di Sano, van wie een Rooie Oortjes ex-libris te krijgen is op 150ex., Urbanus, Bosschaert, Leemans, Walthery, Alois Oosterwijck, J-F Charles en Erwin Sels (Pioniers van de nieuwe wereld). Samen met album 10 uit deze reeks wordt een ex-libris aangeboden op 150ex. De vijf ex libri vormen samen een feestelijk reeksje ter gelegenheid van de tiende verjaardag van 't Vlaams Stripcentrum. De signeersessies starten telkens om 14uur. Er zijn nog meer speciale uitgaven, een kleurwedstrijd, een stripkwis, een tentoonstelling rond Jojo van Geerts, maar we stellen voor dat je gewoon zelf eens komt kijken. Tenslotte draait alles rond de jaarlijkse ruilbeurs, dus dat alleen loont al de moeite. Voor alle informatie hierover neem je gewoon contact op met 't Vlaams Stripcentrum, 03/827.44.26 of 03/830.10.43

De lidkaart, waar is m'n lidkaart?

Jazeker, beste leden die ons zo talrijk schreven en belden, jullie hebben de lidkaart nog niét ontvangen. Eén troost : wij hebben ze zelf ook nog niet ontvangen...
Er waren wat problemen met het ontwerp, maar binnenkort is ze klaar en steekt ze in dit magazine. Dan kondigen we dat gewoon aan in deze kolom, zo hoeft niemand zich ongerust te maken. Ondertussen blijft de lidkaart van 1997 gewoon nog eventjes geldig, geen probleem.

Het lidgeld, waar blijft ons lidgeld?

Dat zeggen wij dan op onze beurt. De meesten hebben al gestort, maar er zijn toch leden die vragen waar het nummer van januari blijft, en dan blijken zelf het lidgeld vergeten te hebben... tjà,... *het bestuur.*

De nieuwe KARI LENTE!

Na *De weerbollen, De wraak van de uil, De zandmannetjes, Vespa tralaliria* en *De kunstpiraten* nu deel 6, *De razende Buggy*

Bikkel tart onbemande camera's en verkeersdrempels in de dorpskom en geeft een heel nieuwe definitie aan het begrip "gevaar op de weg". Natuurlijk loopt dat niet goed af... of juist wel?

Album 6, sc. 180fr., hc. 595fr. (leden 495fr.), tijdelijk met ex-libris "10 jaar 't Vlaams Stripcentrum", 150ex.

ACTUEEL

De Rode Ridder en de Ijzeren Hand-druk

In het weekend had ik geen tijd gehad om de krant te lezen en op maandag 26 januari luisterde ik over de middag gewoontegetrouw naar De Nieuwe Wereld op Radio 1. Vlaamse striptekenaars worden graag onthaald in dit programma en de grote gebeurtenissen in het Vlaamse stripwereldtje worden er op de voet gevolgd.
Ik belandde middenin een telefonisch gesprek tussen presentatrice Geertje en een striptekenaar. Snel bleek dat het Karel Biddeloo was. Het ging blijkbaar om een belangrijke zaak, maar je kan die mensen niet storen midden een gesprek om even te vragen waarover het gaat.
Vlug de krant opengeslagen dan maar... en jawel, de Rode Ridder was weg, vervangen door Blueberry! Voor de insiders was het waarschijnlijk geen verrassing, maar onder de ogen van de argeloze krantenlezer en Rode Ridder-fan wordt van de ene dag op de andere zonder veel poespas gebroken met een traditie van bijna veertig jaar! Na de perikelen rond Nero wordt het duidelijk dat pensioengerechtigde medewerkers van de VUM-kranten (o.a. De Standaard en Het Nieuwsblad) niet bepaald op een gouden handdruk moeten rekenen. Enig respectvol afscheid is er niet bij.

- Patrick Vranken -

De lezersrubriek stond niet echt bol van reacties in de dagen die volgden. Eén lezer bekloeg zich over het afscheid van de ridder en twee anderen reageerden prompt dat het hoog tijd was dat hij verdween. Of de vervanging ook een verbetering is, dat moet iedere lezer voor zichzelf uitmaken, over smaak en kwaliteit kan je van mening verschillen. Eén ding staat vast. Een krantenstrip heeft een eigen tempo, volgt bepaalde regels, heeft een feuilletonvorm. Blueberry is grote klasse, maar géén krantenstrip. De hoogdagen van de Vlaamse krantenstrip zijn voorbij, dat wisten wij al een tijdje, maar in een land waar *Dag Allemaal* het meest verkochte weekblad is en VTM de meest bekeken televisiezender kan je nu eenmaal niet verwachten dat tekenaars brood zien in strips voor intellectuelen.

Wat ons interesseert is het mechanisme dat hierachter schuilgaat. Er is iets veranderd, dat is duidelijk, en er moeten vragen gesteld worden. Eerst moest ***Nero*** weg, nu de ***Rode Ridder.*** Wie volgt, en *wat krijgen we in de plaats*? Is er straks nog ruimte voor een eigen stripproduktie in de Vlaamse kranten? Wie beslist daarover? Werd ooit al eens de mening van het strip*lezend* publiek gevraagd? En, niet onbelangrijk, als de gevestigde waarden al de bons krijgen, waar liggen dan nog de kansen van de jonge talenten?
In *Het Belang van Limburg* speelde Jan Bex zoals gewoonlijk kort op de bal en op 27 januari stond er al een stukje in over de verdwenen ridder. Wat lezen we in een kort gesprek met Nieuwsblad-journalist Peter Rasking? "*Vorig jaar speelden we met het idee om iets nieuws te zoeken voor Nero. Dat is dan niet doorgegaan. Daarna is er gepraat over de Vandersteen-strips. We zijn niet van plan die alletwee tegelijk te vervangen, dan zou de breuk te groot zijn. Maar al snel was duidelijk dat de Rode Ridder zou sneuvelen*".
Een mens kijkt toch op als hij zoiets leest : "*speelden we met het idee*". Welnee, Marc Sleen had de opzegging van zijn contract al in de bus liggen (lees ook de artikels in vorige nummers). Nero was al afgeschreven, tot de onverwachte publiciteit en het protest (mogen we hopen) bepaalde mensen op andere gedachten bracht. Er is ook goed nieuws: *"we zijn niet van plan die [Vandersteen-strips] alletwee tegelijk te vervangen"*. Wat betekent dat? Suske&Wiske moeten ook weg, maar de twee tegelijk eruit gooien zou wat te sterk opvallen? Dus nu maar de Rode Ridder een schop gegeven, en binnen één of twee jaar Sus&Wis ook uit *De Standaard* gegooid?
Wie niet goed opgelet heeft, kan zich afvragen hoe dat nu zit met die *Standaard*. Voor alle duidelijkheid : ondanks de naamsverwarring heeft de *Standaard-krant* niets te maken met **Standaard Uitgeverij**. De uitgeverij koestert wel degelijk zijn strips en gaat enthousiast door met *De Rode Ridder*. Het is de krant die de strips kwijt wil.

In dit debat wordt vaak gesproken over de kwaliteit van een strip, maar wie oordeelt daar in feite over? Als een kwalitatief rijke strip als *Nero* geviseerd wordt, is dan het motief werkelijk de kwaliteit? Bepaalde bronnen suggereren dat er bij de kranten van de VUM-groep een besparingsronde aan de gang is, en dat er moet ingeleverd worden op diverse niveau´s. De aandacht lijkt dus meer te gaan naar een betaalbare, lees : *goedkope* strip dan wel naar een kwalitatieve strip. De mening van de lezer wordt nooit gevraagd. Typerend in dat opzicht is het verhaal over de negatieve reactie van één VUM-krant op de

Suske&Wiske-musical. Toen kinderen daarop naar de redactie belden om te vertellen wat een leuke dag ze wel gehad hadden, werd er gewoon geantwoord dat *"de mening van kinderen niet relevant was in die materie..."* De reacties van die kinderen lees je dan ook nooit in de krant.

Hoe het ook zij, steeds minder strips worden vooraf gepubliceerd in een krant of weekblad. We kunnen ons afvragen wat het belang van die voorpublicatie is. Zal het verdwijnen uit de krant het succes van de strip en de albumverkoop beïnvloeden? Dirk Willemse, directeur Standaard Strips, vindt van niet : *"Het is een fabeltje dat de publicatie van een strip in de krant automatisch succes zou opleveren. Neem nu Kiekeboe, die is heel in het begin wel gegroeid door de publicatie in de krant, maar mensen die de strip graag lezen in de krant gaan daarom niet vanzelf albums kopen. Omgekeerd is er ook een apart, albumkopend publiek. Natuurlijk is de voorpublicatie wel positief, maar ze heeft vooral een versterkend effect, bovenop andere vormen van publiciteit. In de jaren veertig en vijftig, ja, toen was de impact van de kranten nog veel groter. Vóór de komst van de televisie was de krant immers het belangrijkste visuele medium. De voorpublicatie van een strip was in die tijd veel belangrijker".*

Krijgt de gruwelijke bende uiteindelijk de bovenhand? Zal Johan nog vele avonturen beleven in de krant of is de laatste strijd met Bahaal en zijn demonen gestreden?

Als we het goed begrijpen loopt het dus niet zo´n vaart, zou je denken, maar er is meer : *"Natuurlijk is de achteruitgang van krantenstrips wél erg, maar dan om een andere reden. Krantenstrips zijn namelijk sinds vijftig jaar een belangrijk cultuurverschijnsel in Vlaanderen. We moeten de zaak trouwens verruimen naar de cartoonisten. Als de kranten niet langer een correcte vergoeding willen betalen voor het werk van de tekenaars, dan verminderen de publicatiekansen drastisch. Alle verantwoordelijkheid voor het steunen van jong talent wordt zo doorgeschoven naar de uitgevers, die dan meteen moeten investeren in een albumuitgave. In Vlaanderen gaat de typische beeldverhalencultuur, toch nog echt iets "van bij ons", er dus op achteruit. Want de sterkte van de Amerikaanse producten is natuurlijk dat ze goedkoop zijn -omdat ze verkocht worden aan heel wat meer bladen- maar de toch wel emotionele band die wij hebben met de strips die hier gemaakt worden, vind je daarin niet terug. De herkenbaarheid is minder groot".*

Zijn de problemen met *De Rode Ridder* in *De Standaard* ook niet wat te wijten aan het soms wat provocerende karakter? De Standaard-krant is tenslotte een conservatief bastion. Hoewel de Rode Ridder de laatste tijd niet echt veel naakte vrouwen tegen het lijf loopt, is het geweten dat bepaalde lezers hem zijn escapades kwalijk nemen. Wringt het schoentje daar dan? *"Het is natuurlijk zo dat er wel wat opvallende vrouwen optreden in de strip, maar ik heb de indruk dat bepaalde -conservatieve- lezers dingen zien die er in feite niet echt staan. De suggestie is vaak al te veel voor die mensen. In dat opzicht vermeld ik toch nog graag de studie aan de universiteit van Leuven, waaruit enige tijd geleden bleek dat Karel Biddeloo -in tegenstelling tot het imago dat aan de reeks kleeft- in feite zeer geëmancipeerde vrouwen neerzet, waardige tegenstanders voor Johan, die hun mannetje staan",* aldus Dirk Willemse.

Karel Biddeloo zelf blijft er strijdvaardig bij : *"Ik was verbijsterd toen het contract van Marc Sleen vorig jaar opgezegd werd. Zelf heb ik van de krant nooit wat vernomen over het stopzetten van De Rode Ridder. Ze hebben trouwens ook nooit een brief gestuurd over het wel eens pikante karakter van de strip, maar ik wist wel dat dit niet altijd makkelijk verteerd werd. Ik begrijp niet goed waar ze bij de krant mee bezig zijn, een strip die in de top 5 van de verkoop in Vlaanderen staat, eruitgooien. Maar die mensen zijn geen stripliefhebbers, hé?*

Het draait allemaal rond de financiële kant van de zaak volgens mij. Nu verandert er voor mij persoonlijk niet erg veel, omdat het contract liep tussen de erven Vandersteen en de krant, ik heb daarvoor nooit een vergoeding gekregen. Financieel maakt het voor mij dus geen verschil uit, de reeks loopt dus gewoon door.

Toch vind ik het erg jammer, want het is schitterend dat een krantenstrip dagelijks onder de aandacht van de lezers gebracht wordt. Momenteel worden er dan ook contacten gelegd met andere kranten. Iemand is voor mij ook in Wallonië aan het prospecteren bij de redacties van franstalige kranten. Gelukkig zijn er een tijd geleden ook albums van Le Chevalier Rouge verschenen, zodat de reeks meteen goed kan voorgesteld worden".

De kist op zolder

Omdat hij altijd vastgepind wordt op *De Rode Ridder* vroegen we Karel Biddeloo ook eens naar zijn "emotionele top tien". We hadden hem nu toch aan de lijn. Hij blijkt echt wel een strip*lezer* te zijn. De avonturen van Karel in Kongo!

- Karel Biddeloo -

Graag zou ik mijn top 10 in twee delen, de eerste vijf catalogeer ik namelijk onder het jeugdsentiment en dus dieper in het verleden, daarna volgen de titels die me de laatste jaren meer bekoord hebben. Een vereiste voor àlle titels is dat ze telkens weer met genoegen herlezen kunnen worden. Ook al kent men het verhaal uit het hoofd, toch blijft het boeien en ontspannen, en dit is eigenlijk een fenomeen op zich.

1. Suske en Wiske : ex aequo *De Bronzen Sleutel* en *Het Spaanse Spook*
De Blauwe Reeks is zeker een uitschieter, een mijlpaal in de hele reeks geweest. Hoewel ook de modernere verhalen nog een overweldigend succes kennen en ik ze eerst aandachtig in de krant volg, daarna in albumvorm nog eens herlees, blijft toch vooral Het Spaanse Spook onsterfelijk in mijn herinnering, als zeldzame mengeling van actie, humor en het bovennatuurlijke, gesitueerd tegen de wrede historische achtergrond van de Spaanse overheersing. De Bronzen Sleutel las ik in het begin van de jaren vijftig in afleveringen in het weekblad Kuifje, eigenlijk Tintin. Ik was toen acht en verbleef met mijn ouders in Kongo. Het was ondraaglijk om telkens een week op het vervolg te moeten wachten en ik was zeer opgelucht toen ik uiteindelijk het complete album bezat. Het gekke was, in de kolonie werd het onderwijs -door Vlaamse paters- in het Frans gegeven, omdat de wetgeving zo was! Nog jaren hebben mijn ouders me Kuifje in het Frans gekocht om de taal levend te houden, en ik moet zeggen dat die tweetaligheid me wel geholpen heeft in mijn verdere leven.

2. Blake en Mortimer : *Het Geheim van de Zwaardvis 1&2*
Zonder gebruik te maken van vrouwelijke personages heeft Jacobs toch steeds schitterende en evenwichtige verhalen gemaakt, waarvan de Zwaardvis voor mij destijds -en ook nu nog- als echt indrukwekkens epos "de top" was. Massale oorlogstaferelen, zeer realistisch weergegeven en op zich nog altijd actueel en onverouderd. Het blijft mij boeien.

3. Kuifje : *De Blauwe Lotus*
Er is een grote parallel met de Zwaardvis wegens de historische oorlogsachtergrond. Tegelijk komt de wereld van het Oosterse mysticisme, het opiumsnuiven, zelfs de wereldpolitiek als decor fungeren en dit maakt het hele verhaal geloofwaardig. Kuifje is hier de zeer kwetsbare jonge held die niettemin door zijn durf en gezond verstand zijn vijanden te slim af is. Ik had in die tijd graag zo´n blauw pakje met zwarte muts gehad, maar dit was nergens te koop!

4. Nero: *De Ark van Nero*
Sleen is één van de weinige auteurs die regelmatig de duivel in zijn verhalen laat meespelen, zoals ook in het verhaal dat momenteel in de krant loopt. In De ark van Nero brengt Nero zelf een bezoek aan de hel en gaat daar herrie schoppen met het zwaard van Michaël. Een passage die ik ontelbare malen heb herlezen en telkens opnieuw heb ik geschaterd!

Lucky Luke : *Bootrace op de Mississippi*
Wellicht had Morris nooit een scenarist nodig gehad, hij kon het immers zelf ook. De "Bootrace" zou zo verfilmd kunnen worden, liefst door Spielberg. Wat een avonturenverhaal! Het gebruiken van Hollywood-acteurs (o.a. Lee Marvin) als slechterikken, verhoogt het plezier nog. Onvergetelijk.

6. Kiekeboe : *album 26*
De Kiekeboe-reeks behoort tot de zeer weinigen die ik regelmatig opnieuw ter hand neem. Uiteraard zijn de titels in kleur meer een streling voor het oog dan toen ze nog in zwart-wit waren. Album 26 is een heel apart geval, een complete absurde reis in de wereld van het beeldverhaal zelf en een geslaagde persiflage op zowat àlles wat er mee te maken heeft. Toppunt is dat de auteur zelf nog voortdurend ten tonele verschijnt en rechtsreeks betrokken is bij het avontuur. Dit moet een zware schok zijn geweest voor de traditionele lezers, zeker wanneer zij dit eerst in de krant moesten meemaken in dagelijkse afleveringen.

7. Sammy : *De lijfwachten zijn knetter*
De lezer is ook knetter na het lezen van dit verhaal. Van de kliniek naar het zwakzinnigengesticht en vandaar naar het mortuarium, om te eindigen in het gesticht. Ook hier vraag ik me af hoe dit verhaal eruit zou zien als het verfilmd

zou worden. Een overaanbod aan actie, humor en onverwachte wendingen, doorspekt met schattige verpleegsters.

8. Robert en Bertrand : *De geheimen van de Mont-Blanc*
Zeer veel titels van deze machtige reeks leest men in één adem uit en de onderwerpen zijn zeer gevarieerd. De "Mont-Blanc" evenwel bevat erg dramatische en voor mij zelfs griezelige episodes. Het dodelijk gevaar dat trouwens altijd in het hooggebergte aanwezig is, komt hier wel zeer sterk tot leven. Door mijn hoogtevrees moet ik telkens een zware wilskracht aan de dag leggen om het ter hand te nemen!

9. De Brokkenmakers : *Een Supersmeris*
In drie verschillende, losstaande episodes krijgen Al en Brock te maken met een "Superspeurder", die met de eer gaat strijken terwijl zij het vuile werk moeten opknappen. Het ongelooflijke zit hierin, dat deze supersmeris Chris Denayer is, de tekenaar van de reeks, terwijl hij dan ook nog zijn rol als tekenaar behoudt. Duchâteau, de scenarist, komt in de laatste episode voor als een handlanger van de "King". Het feit dat deze reeks zeer realistisch getekend is en desondanks compleet de absurde toer opgaat, geeft een speciale charme aan het verhaal.

10. El Cid van Gonzalo Mayo
*Dit verhaal is niet als album te verkrijgen, het verscheen in verschillende afleveringen in **Eerie** eind jaren '70. Een episch, majesteus meesterwerk, dat ook in zwart-wit fascinerend blijft voor het lezersoog. Het bulkt van barokke ornamenten, zelfs in vrouwelijke kapsels en kledingsplooien. Schitterende, pagina-grote composities, waar ik altijd jaloers op geweest ben omdat je in de krant slechts op halve pagina's kan werken, en werkelijk adembenemend mooie vrouwenfiguren. Ik ben trouwens zeker dat de tekenaar actrice Melody Anderson in één van de afleveringen als model gebruikt heeft. Het verbaast mij dan ook dat we niet méér werk van zijn hand tegenkomen op de stripmarkt. Is hij nog wel actief?*

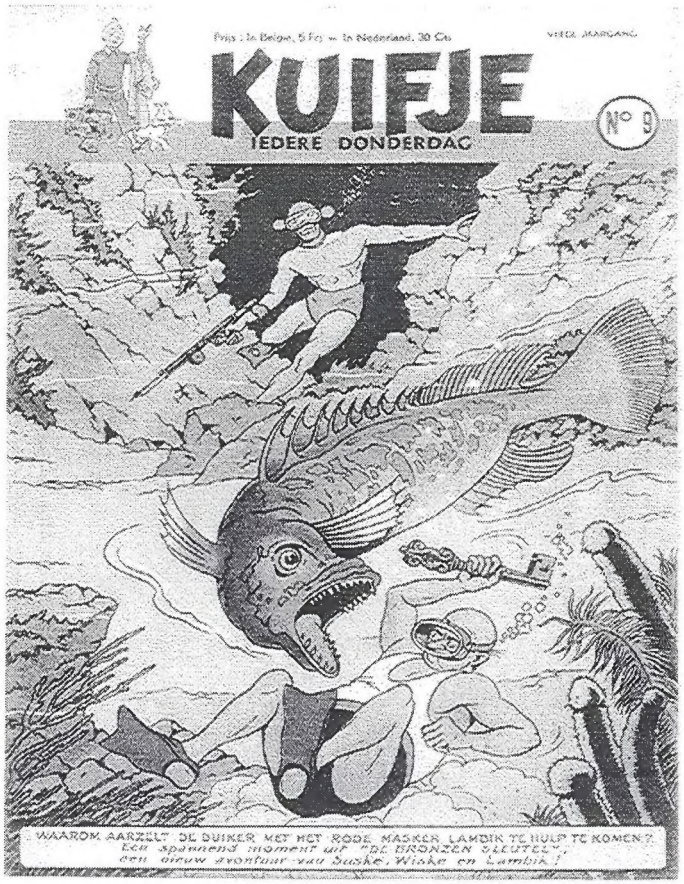

De reageerbuis

Voor de Vance-freaks

Iets meer dan een jaar geleden heb ik in dit blad aangekondigd dat ik bezig was met het oprichten van een Vance-fanclub. Want zeg nou zelf, als er één tekenaar is die het verdient om een fanclub te hebben, is hij het wel, en aangezien er nog geen bestond, besloot ik om dit op mij te nemen.
Tevens deed ik een oproep om mij ideeën e.d. toe te sturen. Helaas heb ik geen reacties ontvangen, maar dat weerhield mij er niet van om aan de slag te gaan. Ik ben dus bij diverse mensen te rade gegaan. Ik heb hier heel veel tijd ingestoken en heb aardig wat materiaal verzameld voor in het clubblad. Ook had ik twee jaar geleden al contact met William Van Cutsem zelf en hij vond het destijds een leuk idee. We hadden samen al een naam voor de club bedacht en hij had zelfs al een cover getekend. In de zomervacantie ben ik met het eerste exemplaar naar hem toegegaan. Hij woont aan de noordkust van Spanje in de drukke stad Santander. Het was even zoeken want er was nergens een naambordje te bekennen, maar eenmaal gevonden mocht ik binnenkomen in zijn vrij eenvoudige flat op de 5° verdieping. Met zijn gezin heette hij mij en mijn vriendin welkom. Het was een waar fata morgana, want overal waar we keken, hingen zijn schilderijen en dus liep ik er kwijlend rond. Het origineel van sommige covers die we van strips kennen, zijn in het echt nog veel mooier! Door met Vance te praten, voelde ik me een bevoorrecht persoon. Als mens is hij zeer integer en heel interessant, iemand die met beide benen op de grond is blijven staan, ondanks zijn populariteit. Hij had echter een teleurstelling voor mij in petto, hij wilde afzien van de fanclub. Er zijn namelijk in het verleden mensen geweest die iets van hem gedaan wilden krijgen en keer op keer werd hij belazerd of kwam hij bedrogen uit. Momenteel zit hij in een juridisch gevecht met iemand die hem na twee jaar nog steeds niet heeft betaald voor de rechten van een strip die al wel op de markt is verschenen. Ook de grote uitgeverijen kunnen het hem af en toe knap moeilijk maken. Voor wat de toekomst betreft, kon hij me meedelen dat hij het wat rustiger aan gaat doen (hij is immers al 63 jaar). Signeersessies zal hij helemaal niet meer doen; hij had bij wijze van spreken bodyguards nodig om rustig te kunnen tekenen. Ook kwam hij erachter dat sommige "fans", nadat ze een tekening van hem gekregen hadden in een boek, deze eruit knipten en doorverkochten. Vance zal zeker doorgaan met XIII, al zal er niet meer ieder jaar een deel verschijnen. Naar grote waarschijnlijkheid zal er ook nog wel een Bruce J. Hawker verschijnen, omdat de zee een geliefd onderwerp van hem is. Wat *Marshall Blueberry* betreft, deel 3 (het laatste) is al drie jaar klaar, maar het hangt er van af wanneer Dargaud het wil uitbrengen. Hetzelfde geldt voor *Ramiro* deel 10, dat al klaarligt sinds 1990, evenals de twee delen van XIII die los staan van de reeks en die vorig jaar al hadden moeten uitkomen. Voor de fans zit er helaas niets anders op dan maar gewoon rustig af te wachten.
Michel van Merriënboer

DOSSIER

De voorzichtige Vandersteen

Deel 3
De Koningskwestie

Er is een tijd geweest dat strips en karikaturen in de krant spraakmakend waren. In de jaren veertig waren Vandersteens politieke commentaren in Suske&Wiske zelfs van die aard, dat de albumuitgave van een aantal verhalen "uitgesteld" werden omdat de onderwerpen te delicaat waren. Als we de eerste 35 Suske&Wiske-verhalen in die optiek herlezen in de krantenversie, dan valt het echt op : nà ***De Bokkerijder*** *en* ***De Mottenvanger*** *wordt immers in de verhaallijn nooit meer zo duidelijk verwezen naar WOII of de repressie [1]. Nochtans zijn het thema's die de gemoederen in België nog jaren zouden beroeren en zelfs een halve eeuw later nog stof voor discussie leveren.*
Het feit dat de tekenaar, die deze onderwerpen eerst zo scherp aanpakte, het er nadien haast niet meer over had, kan onze stelling slechts bevestigen : Vandersteen werd voorzichtig. Het uitstellen van de albumuitgave deed hem wellicht besluiten deze onderwerpen in het vervolg te vermijden. De stokpaardjes van Vandersteen kwamen immers in élk verhaal aan bod, denk maar aan de kritiek op de belastingen, een cliché dat dankzij Paul Geerts zelfs vandaag nog overleeft. Een ander goed voorbeeld van een Vandersteen-stokpaardje is de Koningskwestie.

- Patrick Vranken -

Ja Koning, nee Koning
Een korte geschiedenisles : bij de inval van de Duitsers in België was Leopold III niet zoals koningin Wilhelma naar Engeland gevlucht. Hij bleef in België en verzette zich niet tegen de bezetter. Aangenomen wordt dat hij de Duitse overwinning als definitief beschouwde. In juni 1944, onmiddellijk na D-Day, wordt de koninklijke familie op bevel van Hitler weggevoerd naar Duitsland. De Amerikanen bevrijden Leopold III net voor de capitulatie van Duitsland op 8 mei 1945. Toch keert de koninklijke familie niet onmiddellijk terug naar België, ze verblijft voorlopig in Zwitserland. Waarom?

Een verwijzing uit* Prinses Zagemeel *naar het lot van de Belgische prinsenkinderen, onder wie Boudewijn en de huidige koning Albert, in 1947 nog steeds niet terug.

Waar gaat de koningskwestie over?
De koning was niet direct welkom, omdat de meningen over zijn terugkeer verdeeld waren. Deze "Koningskwestie" draaide rond het feit dat Leopold III door een deel van de bevolking beschouwd werd als iemand die het gedachtengoed van Hitler en de Nieuwe Orde genegen geweest was, een supercollaborateur dus. Anderen zagen in hem -niet noodzakelijk om diezelfde reden- de sterke man waaraan het naoorlogse België behoefte had om orde op zaken te stellen en geloofden onvoorwaardelijk in zijn onschuld. Trouw aan God, Vorst en Vaderland waren in die tijd nog begrippen met een andere betekenis. Het is een complex en onduidelijk verhaal, waar historici nog niet helemaal uit zijn, zelfs niet na vijftig jaar, maar daar gaat het ons niet om. Wij willen meer te weten komen over Willy Vandersteen en Suske&Wiske.

Het land van JA en NEEN
De eerste verwijzigingen naar de Koningskwestie vinden we terug in *Prinses Zagemeel* en in *De Koning drinkt,* verhalen die in de krant verschenen in 1947. Op dat moment wordt over de kwestie nog steeds getwist in het parlement , en de voorstanders hebben nog hoop dat de koning snel zal terugkeren. Prins Karel, broer van de koning, is regent tijdens Leopold's afwezigheid. Vandersteen last -in de krantenversie- kleine commentaartjes in, die de ballingschap van de koninklijke familie aanklagen.
In 1949 laait de Koningskwestie, die dus al vier jaar de publieke opinie bezighoudt, weer op in alle hevigheid. De koning laat weten dat hij wil terugkeren. Vandersteen besluit er een heel verhaal aan te wijden : *Lambiorix,* dat in de krant verschijnt vanaf 26/8/1949. De strip leest als een sleutelroman : Lambiorix is de rechtmatige vorst der

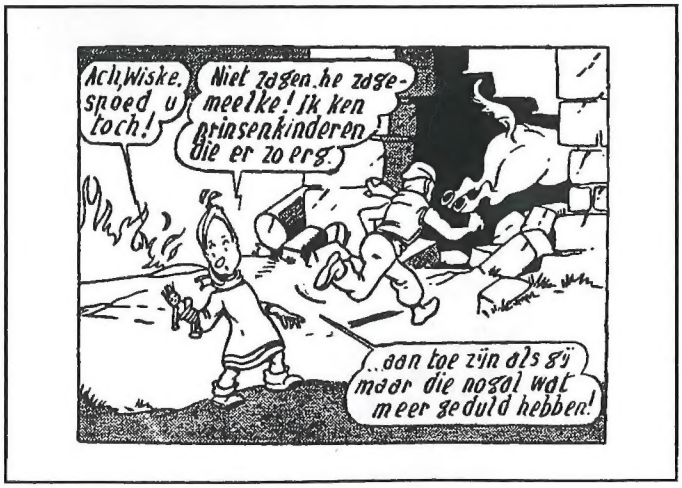
Ach,Wiske, spoed u toch!
Niet zagen,he zagemeelke! Ik ken prinsenkinderen die er zo erg.
..aan toe zijn als gij maar die nogal wat meer geduld hebben!

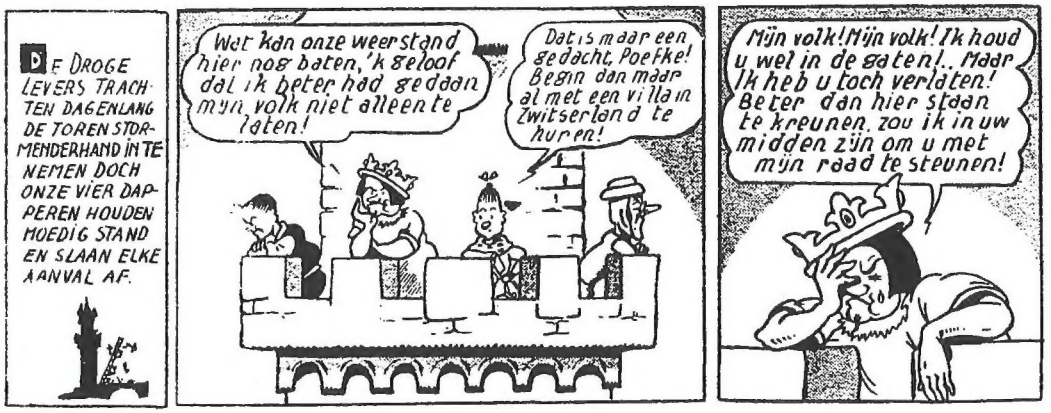
DE DROGE LEVERS TRACHTEN DAGENLANG DE TOREN STORMENDERHAND IN TE NEMEN DOCH ONZE VIER DAPPEREN HOUDEN MOEDIG STAND EN SLAAN ELKE AANVAL AF.
Wat kan onze weerstand hier nog baten, 'k geloof dat ik beter had gedaan mijn volk niet alleen te laten!
Dat is maar een gedacht, Poefke! Begin dan maar al met een villa in Zwitserland te huren!
Mijn volk! Mijn volk! Ik houd u wel in de gaten!.. Maar Ik heb u toch verlaten! Beter dan hier staan te kreunen, zou ik in uw midden zijn om u met mijn raad te steunen!

In* De koning drinkt *speelt koning Poefke heel even de rol van Leopold III. Poefke verlangt ernaar bij zijn volk te zijn en Wiske verwijst naar het verblijf in de villa in Zwisterland,

(oude) Belgen, die zijn volk tijdelijk moet verlaten. Hij staat duidelijk voor Leopold III. Lambik is zijn plaatsvervanger en dus in feite Prins-Regent Karel. Arrivix, de slechte tegenstander van Lambiorix, aast zelf op de macht. Het verhaal draait eigenlijk om de machtsstrijd tussen de voor- en tegenstanders van de koning. Vandersteen is nog optimistisch over de afloop : Lambiorix keert terug en verleent meteen iedereen amnestie(!). Het kan er op wijzen dat in die tijd in repressiekringen gehoopt werd dat de terugkomst van Leopold III zou leiden tot een algemene verzoeningsmaatregel.

Ondertussen in de realiteit

Omdat het parlement er niet uit raakt, wordt besloten een volksraadpleging te houden : het lot van de koning wordt in de handen van de bevolking gelegd. De datum wordt vastgelegd op 12 maart 1950.

De volksraadpleging heeft een verscheurend effect : op 12 maart stemt 57,68% van de bevolking voor de terugkeer van de koning. Het blijkt dat 72% van de Vlamingen voor de koning gestemd heeft, dus heeft een meerderheid in Wallonië en Brussel tégen gestemd. De spanning in België neemt niet af, maar neemt nog toe. Iédere Belg heeft zich nu een mening gevormd over dit probleem, en het land is verdeeld in twee kampen. De voorstanders vinden dat de koning nu moét terugkeren. Dat is ook te merken bij Suske&Wiske : in de laatste strook van *De Stierentemmer* spreekt Vandersteen zich onomwonden uit met een JA. Er is lang genoeg gewacht.

In de laatste strook van* Lambiorix *(4/1/1950) denkt Lambik dat de volksraadpleging al achter de rug is, en juicht (afb. hieronder). Op het einde van* De Stierentemmer, *in de krant van 15 mei 1950, is de uitslag gekend, maar de koning is nog steeds niet terug (afb. helemaal onderaan).

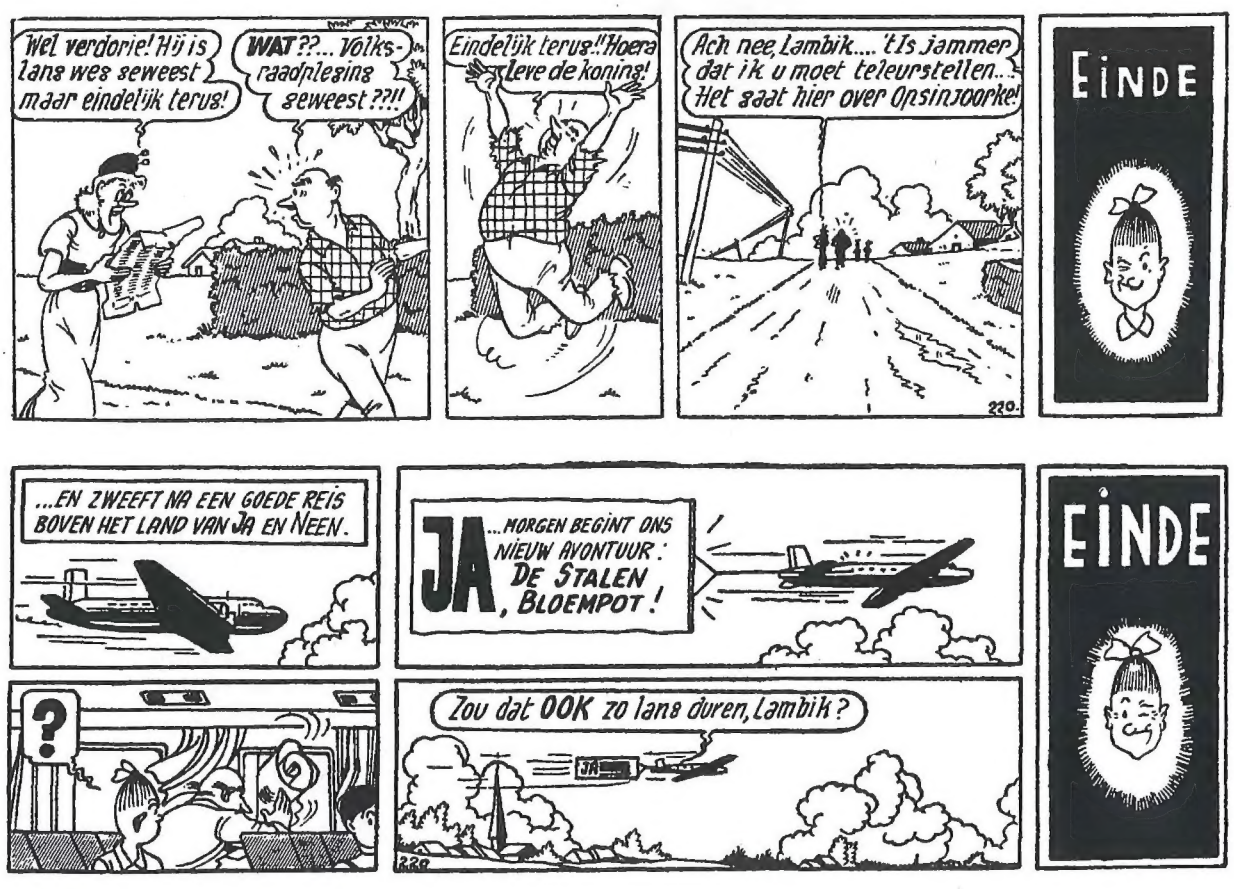
Wel verdorie! Hij is lang weg geweest maar eindelijk terug!
WAT??... Volksraadpleging geweest???!
Eindelijk terug!! Hoera Leve de koning!
Ach nee, Lambik.... 't Is jammer dat ik u moet teleurstellen... Het gaat hier over Opsinjoorke!
EINDE
...EN ZWEEFT NA EEN GOEDE REIS BOVEN HET LAND VAN JA EN NEEN.
JA ...MORGEN BEGINT ONS NIEUW AVONTUUR: DE STALEN BLOEMPOT!
EINDE
?
Zou dat OOK zo lang duren, Lambik?
JA

De Bloempot-socialisten

Ondanks, of juist door de stemming, kan de regering niet tot de terugkeer beslissen. De zaak beheerst in België nu het dagelijks leven. Vandersteen hoopt nog steeds op de terugkeer van de koning en zet nog een stap verder : hij klaagt de propaganda tegen Leopold III aan en vermomt de anti-Leopoldisten als Stalen Bloempotters, die zich kanten tegen het Plan. Suske speelt de rol van Leopold III en *Het Plan*, de bouw van een kathedraal, staat voor een heropleving van de Vlaamse tradities en respect voor God, Vorst en Vaderland. Vandersteen zet zich duidelijk af tegen de socialisten, die toen nog als goddeloos bestempeld werden [2]. *De Stalen Bloempot* start in de krant op 17 mei 1950.

Bij de verkiezingen van 4 juni haalt de CVP, die voor de terugkeer van de koning is, de absolute meerderheid. Leopld III keert terug op 22 juli. Op dat moment verschijnt *De stalen bloempot* al twee maand in de krant. Diezelfde dag breken rellen uit en trekken duizenden anti-Leopoldisten door de straten van Brussel. Onder deze druk wordt Leopold III op 1 augustus 1950 tot troonsafstand gedwongen, ten voordele van Boudewijn. Op het moment dat Vandersteen startte met het verhaal van *De stalen bloempot* was deze dramatische afloop dus nog niet gekend.

Het verhaal verscheen in 1951 in album.

De uitgever was dus wel degelijk van plan het verhaal uit te brengen. Het album kwam er echter *nooit* in de oude reeks en verscheen pas in de jaren zeventig(!) in het Frans, in de kleurenreeks.

Waarom/Pourquoi?.

De verklaring ligt wellicht voor de hand. *De stalen bloempot* beschrijft België nà de volksraadpleging. In het verhaal worden duidelijke standpunten ingenomen over de koning die terugkeert en de orde wil herstellen. Vandersteen klaagt de (straat)terreur aan, die door de tegenstanders vande koning georganiseerd wordt.

In België kwamen de tegenstanders van Leopold III uit socialistische hoek, zeg maar overwegend uit Wallonië, dat massaal NEEN stemde. In Vlaanderen was een grote meerderheid (72%) vóór de terugkeer van de koning. Geen wonder dus dat het album *De stalen bloempot* in Vlaanderen een enorm succes werd in 1951. De eerste druk was zelfs onverwacht snel uitgeput, want samen met het volgende Suske&Wiske-album, *Het Zingende Nijlpaard*, was al een herdruk nodig. Dit blijkt uit de titellijst achteraan de tweede druk van *De Stalen Bloempot*, waaraan nog snel "in voorbereiding: De Ringelingschat" toegevoegd werd. Die herdruk met één extra titel leidde lang tot verwarring bij verzamelaars van eerste drukken.

Wie geeft ons één goeie reden waarom een uitgever met

Het verwondert mij dat het saljoen van de hoofdbloempot nog niet terug is met de nieuwe koning!
Hij weigerde misschien mee te komen!
Allee, ga-de-weg met een koning doet ge nu toch wat ge wilt, zeker! Als hij niet naar onze pijpen danst, winnen we hem buiten! Dat is de oplossing!
Ha! Een oplossing!!... Hewel, ik heb er ook een, zie!!
Hewel, salsenaas, hier ben ik!! IK ben de koning!!! En komt nu maar eens buiten!!
?
!

Nog een verhaal in de ban geslagen?

In 1953 richtte de uitgever zich met vertaalde of lichtjes aangepaste albums tot het buitenland en de anderstalige Belgen. Er kwam een franstalige Rode Reeks én een eigen Rode Reeks voor Nederland. *Bibbergoud* was het eerste album in beide versies. Wie aandachtig gaat vergelijken, kan vaststellen dat noch de latere gecensureerde versie van *De bokkenrijders* noch die van *De Mottenvanger* in deze "buitenlandse" reeksen voorkomen. Toch draagt dat niet noodzakelijk bij tot onze stelling, omdat de uitgever wellicht gewoon wou vermijden dat oudere -tekentechnisch minder verzorgde- albums het succes van de albumreeks zouden ondermijnen. Nostalgische waarde hadden de albums immers alleen in Vlaanderen.

In het licht van wat we al weten over de politieke achtergronden van de "uitgestelde" albums kunnen we in de buitenlandse reeksen makkelijk een veel duidelijker voorbeeld van censuur vinden : *De stalen bloempot.*

Les aventures de Bob et Bobette

Le pot d´acier wordt in de franstalige reeks *op het eerste album* al aangekondigd als album 3, en zal op de titellijst van de eerste vier albums "in voorbereiding" blijven prijken.

een dergelijk succesnummer *niet* zou uitpakken in zijn buitenlandse reeksen? Waarschijnlijk was het verhaal, bij de bewerking voor de franstalige reeks (bestemd voor Brussel en Wallonië), gewoonweg niet op een onschuldige manier te vertalen. *De Stalen Bloempot* bevat zoveel kritische passages, en dan vooral de confrontatie van koning Suske / Leopold III met zijn tegenstanders, dat een tekstuele aanpassing niet kon volstaan om in 1953 onopgemerkt voorbij te gaan. Want natuurlijk is de kathedraal van Amoras (een kopie van die van *Antwerpen*) een doorn in het oog van de anti-Leopoldisten. Zij is het symbool voor het katholieke Vlaanderen, en dat zie je ook zonder woorden. Teksten had men kunnen weggommen, de kathedraal niet, zo simpel is het. Het verhaal was dus te duidelijk Vlaams- en koningsgezind.

De dramatische en zelfs dodelijke afloop van de Koningskwestie lag veel te gevoelig in Wallonië. Bij *Lambique, roi des Eburons (Lambiorix)* was de zaak eenvoudiger. Mits het censureren van de meest opvallende teksten kon het verhaal immers doorgaan voor een fabeltje uit de tijd van de "oude Belgen". Het verhaal draait veel minder om Lambiorix (Leopold III), die heel het verhaal afwezig is, dan wel om de kuren van Lambik en de vrijschutter.

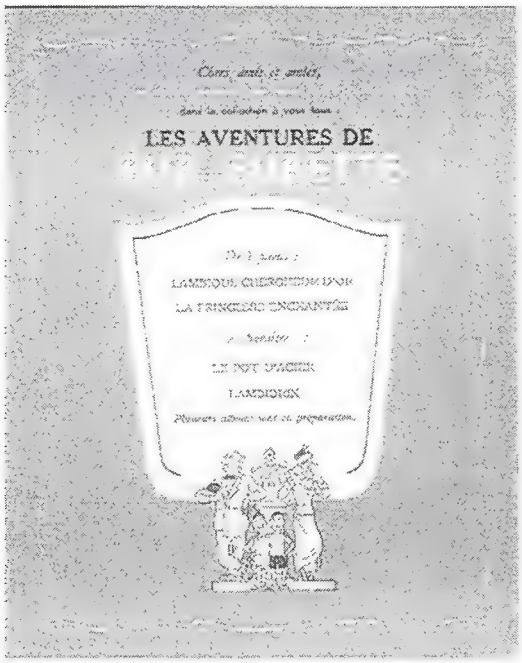

album 1

album 2

album 3

album 4

album 5

De gevoelige gevallen

Even een woordje richten tot de lezer. Na lezing van de eerste afleveringen van deze reeks en de beschrijving van de politiek geladen thema´s van de jaren veertig, vraagt u zich waarschijnlijk af : zijn dat nu wel gegronde redenen om die albums van Suske&Wiske *niet* uit te brengen? Lagen die onderwerpen dan zo gevoelig, was het allemaal zó erg als wij het willen voorstellen? Het antwoord moet zijn : *wees gerust, het was véél erger*. Wij kunnen ons gewoon geen beeld meer vormen van de werkelijkheid van toen. Dat bleek wel uit de recente uitzending op Canvas over Leopold III, in de reeks *Histories*. België vergleed door de Koningskwestie in de periode 1945-1950 naar een staat van burgeroorlog, dat weten we vaag uit de geschiedenisboekjes.

Waarmee kunnen wij dat vandaag nog vergelijken? Wij kennen de Witte Mars en de vakbondsacties tegen de sluiting van Renault en Forges de Clabecq. Wel, dat zijn *picknicks* in vergelijking met de beelden van het straatgeweld uit de jaren veertig, begin vijftig. In feite is België op het nippertje ontsnapt aan Noordierse of Joegoslavische toestanden. Letterlijk iedere burger had stelling genomen, zodat het land verdeeld was in twee kampen, het katholieke noorden tegenover het socialistische zuiden. Omdat iedereen zijn gelijk wou halen, kwam er snel gewelddadig straatoproer. Waalse leiders spraken zich openlijk uit over een onafhankelijk, republikeins Wallonië, en uiteindelijk vielen drie doden bij een betoging in Grâce-Berleur in de streek van Luik. Het leger werd zelfs in staat van paraatheid gebracht en een burgeroorlog werd nipt vermeden door de troonsafstand van Leopold III ten gunste van Boudewijn.

In feite was WOII en de repressie die daarop volgde, een splijtzwam die de tegenstellingen in het land tussen Vlaanderen en Wallonië tot een uitbarsting bracht. België zou nooit (meer) worden wat men er van had willen maken. Is dat nog wel interessant, vraagt de lezer zich misschien af, die vijftig jaar oude tegenstellingen opfrissen in een artikel over Suske&Wiske? Als antwoord volstaat misschien de tegenvraag of de kloof tussen beide taalgroepen ooit al zo diep geweest is als vandaag? De redactie vond dat de (cultuur-)historische rol van Suske&Wiske en Vandersteen in Vlaanderen maar op de juiste manier kan ingeschat worden als de lezer ook de tijdsgeest en de achtergronden van hun succes beter begrijpt. *(Wordt vervolgd)*

In de titellijst van de franstalige albums is duidelijk te merken dat *Le Pot d'acier/De Stalen Bloempot* steeds maar achteruit geschoven wordt, en uiteindelijk vanaf album 5 onopgemerkt "verdwijnt".

Daar komt niks van!Dat is heidense priet puur
en tegen de geest van de bevolking die naar Vlaamse
tradities leeft!...Op Amoras komt geen toren van
Babel,maar een kathedraal!!!

Geen bab(b)eltoren ter ere van het parlement, maar een kathedraal, stelt de koning in de sleutel-scène van De Stalen Bloempot (pag.25)

alle afbeeldingen: © Standaard Uitgeverij, Antwerpen

(1) *Er zijn nog wel tekstuele verwijzingen, die in de albumversie netjes weggegomd werden. We vonden nog verwijzingen in o.a.* ***Lambiorix*** *S&W Kl. 13, pag. 55, stroken 214 en 215, en zelfs nog in* ***De Duistere Diamant*** *(1958), S&W Kl. 37, pag.54, strook 209 : "...En het is geen politiek geval, ge kunt nog vergiffenis krijgen ook!".*

(2) *In de jaren zeventig hadden de Belgische socialisten nog een bloem als symbool, de roos. We weten niet of dat al het geval was in de jaren vijftig. Het is in ieder geval ironisch.*

STRIPwinkel

ATLANTIS

AANKOOP
VERKOOP
ANTIEK

Broekstraat 2 B-9700 Oudenaarde
(100 m. van het station)
Tel & Fax +32(0)55/ 31 81 74

Openingsuren:
Maandag tot donderdag: 17.00 tot 20.00 u.
Vrijdag van 15.00 tot 20.00 u.
Zaterdag van 10.30 tot 19.00 u.
Zondag van 10.30 tot 13.00 u.

Verschenen bij Atlantis in 1997:
- *Schaduwland II* (150 ex.)
- Ex-Libris *3e Testament* (200 ex.)
- Hc. *3e Testament*
(100 ex., genumm. en gesign. prent.)

Stripwinkel
HET „B"-GEVAAR

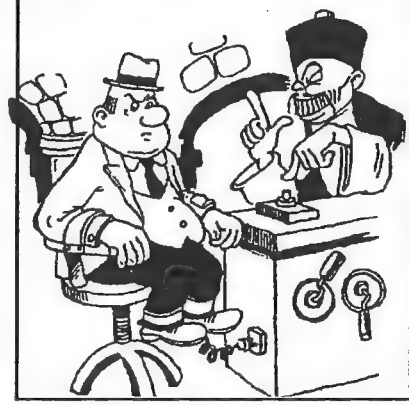

ERIK DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

STRIPWINKEL

GOBELIJN

BOEKEN - STRIPS
CD - VIDEOFILMS
INKOOP - VERKOOP
STRIPANTIQUARIAAT

WOEFKE

ANTWERPSESTRAAT 185
2640 MORTSEL (ANTWERPEN)
Open : van 9 tot 18 uur
Donderdag gesloten
03/449.15.60

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
TEL. 016 / 23.55.86
OPEN VAN MAANDAGOCHTEND TOT ZATERDAGAVOND
VAN 10 TOT 18 UUR

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

Tom Bouden, bekend van *De memoires van Madame De Coeur-Brisé* en *De puberteit van Suster en Wiebke,* brengt zijn derde album uit, *Flikkerzicht.* Grappen en grapjes over homosexualiteit zonder een standpunt te kiezen. Kan natuurlijk ook gelezen worden door hetero's. Uitgeverij Nouga, sc 199.

***

Tussen kerst en nieuwjaar bracht uitgever Talent een ongeschilderde houten box op de markt. De aandachtige toeschouwer zal zeker en vast opgemerkt hebben dat deze box de tiendelige serie ***Bloed en stilte*** bevatte in hc. Tevens nog meegeleverd in deze box, een fles whisky en een witte deukhoed. Prijs: 6500fr voor box met toebehoren, oplage 250 exemplaren voor België. De twee eerste delen uit deze serie verschenen bij uitgeverij Glénat in 1986 en 1987.

***

Vrouwen van Talent is een éénmalig kijkalbum waarin pagina-groot in al dan niet ontklede toestand de heldinnen uit de strips van uitgever Talent eens extra in het zonnetje gezet worden. Hc 999 fr.

***

Van de serie **Lanfeust van Troy** uitgegeven door Arboris, verschijnt bij Talent een spin-off. Niet de jeugd van Lanfeust wordt hier belicht, de hem vergezellende trol speelt hierin de hoofdrol. *Trollen van Troy* is een pracht persiflage op het heroic genre. Trollen van Troy deel 1 *Trollenmythes*, Arleston & Mourir, 250 exemplaren hc, 500 fr. Sc verschijnt later.

***

Betty Boop is haar originele stem kwijt. Op 89-jarige leeftijd overleed de Amerikaanse actrice Mae Questel, de dame die tevens haar stem leende aan Olijfje en baby Erwtje in de Popeye-tekenfilms. In meer dan 150 tekenfilmpjes was ze Betty Boops stem.

***

Asterix en Obelix beleven hun tweede jeugd op cd-rom. in een flitsend computerspel met vele spelniveaus. Je moet zo maar eventjes 24 niveaus doorlopen. Te verkrijgen in alle talen behalve het Nederlands. Voor uren spelplezier betaal je 995 fr. Eveneens te verkrijgen een cd-rom van stripheld XIII, tot nu toe alleen te verkrijgbaar in de Franse taal. Te koop in de betere strip- of computerzaak. Doch vergeet bij al dit spelplezier je strips niet.

***

Niet alleen Cera en Citroën brengen **stripkalenders** op de markt aan het begin van het jaar. De positieve trend wordt verder gezet door brandstofleverancier Fina. Iedere maand wordt zonniger door Dany, Derib, Will, Cabanes, enz. Voorplaat van Moebius.

***

Niet echt stripnieuws maar toch leuk om weten. Uit de as van de Hoeilaartse *Sint-Clemensharmonie* en harmonie *Vooruitgang, nut en vermaak* verrees als een feniks ***Nero's Muzikanten.*** De harmonie bestaat uit 12 vaste muzikanten en kan bij grote evenementen rekenen op 25 man sterkte. De harmonie zal zeker en vast succesvol worden. Kan moeilijk anders met peetvader Marc Sleen. Ik ben echt benieuwd naar de opdruk van de harmonievlag.

***

De post brengt als hommage aan **Franquin** een telekaart op de markt in een oplage genummerd van 1 tot 2000. Mooi verpakt in een hoesje dat tevens een illustratie van Robbedoes bevat. Op deze telekaart zijn Robbedoes en zijn trouwe eekhoorn Spip afgebeeld. Te bestellen bij de Verkoopsdienst Muntcentrum, 1000 Brussel op prk 000-2055985-70 met vermelding telekaart Robbedoes.

***

Op 1 december verkoos het Gentse kiescollege samengesteld uit de voorzitters van de Gentse postzegelkringen en de leden van de Gentse filatelistenbond de mooiste **postzegel** uitgegeven in België in de periode 1996-1997. Uit drie postzegels werd de *Belgica,* getekend door François Schuiten (Stedencyclus, Casterman) bekroond als laureaat. De prijs *De Gentse Torenwachter* werd aan Schuiten overhandigd op 30 januari 1998 tijdens de opening van Forum 98 te Gent.

***

40.000 exemplaren werden aan de man gebracht van het eerste **Get Ready** album. Het tweede album ligt nu in de winkel, en werd voorgesteld op het voorbije autosalon, op de stand van het automerk Rover, dat voor de ganse promotie zorgde. De Glenn-mobiel lijkt namelijk (met wat verbeelding natuurlijk) op een Mini Cooper. Wat men al niet doet om strips en auto's te verkopen. Get Ready 2, *De vlucht van Oscar,* sc 140.

***

De kogel is door de kerk, er komt een tweede Kiekeboefilm, de voorlopige werktitel is ***Misstoestanden*** en situeert zich in het glamourwereldje rond de Miss-verkiezingen. Anders dan in de koopvideo het *Witte bloed* zal Merho wel inspraak krijgen in het scenario dat opgesteld wordt door een ploeg professionele scenarioschrijvers. Uitvoerend producent is Rudy Raemdonck die ook de succesfilm *Oesje!* voor zijn rekening nam.

***

Vertrouw nooit uitgevers. Van het album *Horizon* van de hand van Lian Ong zou alleen een uitgave in luxe hard jasje op een beperkt aantal exemplaren in de handel gebracht worden omdat het een "risicostrip" betrof. Door het onverwachte succes van het album wordt dit "nooit" omgezet in een binnenkort te verschijnen softcover

uitvoering. Bedankt uitgever Griffioen Grafiek voor mijn verspilde centen. *(Never say never again -red.)*

***

Vertrouw nooit uitgevers en advocaten. Anne Goscinny, de dochter van de in 1977 overleden scenarist **Rene Goscinny** (o.a. Asterix, Iznoghoed, Lucky Luke) heeft op 21/1/98 klacht ingediend bij een Parijse rechtbank tegen Maurice de Bevere, geestelijke vader van stripfiguur Lucky Luke. Anne beweert namelijk dat Morris sinds 1991 geen auteursrechten meer aan haar betaalde. Op deze rechten zou ze aanspraak kunnen maken tot 70 jaar na haar vaders dood. Morris tekende naar verluidt in 1976 een contract met Goscinny waarbij de overlevende het recht kreeg de strip alleen verder te zetten, en slechts vijf jaar auteursrechten moest betalen. Maar uit vriendschap betaalde Morris na de vijf jaar nog tien jaar verder uit. Wordt zeker en vast vervolgd.

***

Waarom werken als je kan procederen? Iemand moet er toch eens een boek over schrijven. De weduwe R.G. bijvoorbeeld.

***

Waar strips al niet toe leiden. **Honda** viert zijn vijftigste verjaardag met de lancering van een nieuwe berline waarvan wereldwijd slechts vijftig stuks verkrijgbaar zijn. Deze wagens zijn namelijk een eerbetoon aan stripfiguur Michel Vaillant en zijn geestelijke vader Jean Graton. Alle Honda-Vaillants zijn gesigneerd door Jean Graton. Prijs onbekend.

***

Met opdruk : "voorzichtig met de hand wassen", ongetwijfeld

***

Stripfiguur **Dilbert** krijgt aandacht in de krant *Het Laatste Nieuws* van zaterdag 24/1/97. Het rare is dat een artikel wordt gewijd aan een stripje dat niet verschijnt in deze krant. Nog vreemder is dat het artikel geplaatst werd op een plaats waar je niet meteen een strip verwacht : in de vacature-bijlage. Hierdoor misten waarschijnlijk velen het interview met Scott Adams, ontwerper van Dilbert. Dilbert presteert wel overwerk in kranten *Het Nieuwsblad* en *De Standaard* waar hij tijdens het weekend verschijnt in een dubbele aflevering.

***

Strip Middelkerke deelt mee dat dit jaar vier luxe-Nero's uitgegeven zullen worden op 50 ex. elk : *Beo de verschrikkelijke, De erfenis van Nero, De slappe bizon* en *De witte parel* (deze laatste met originele strook). *De slappe bizon* hoort niet direct thuis in het rijtje, maar past in het zomerthema van Middelkerke, de western. Tijdens het Paasfestival van Middelkerke verschijnt een luxe Suske&Wiske, *De Goalgetter*, op 600ex. We veronderstellen dat beide voetbalstrips (*De witte parel* en *De goalgetter*) wat te maken hebben met de wereldbeker. Ook het stripfestival van Kortrijk, 30/31 mei en 1 juni staat in het teken van Nero.

***

Bij Standaard Uitgeverij vernamen we dat na Suske&Wiske Klassiek nu ook gestart wordt met -noem het maar- **Nero Klassiek**. Alle oudere Nero-verhalen (uit *Het Volk*) zullen opnieuw uitgebracht worden, met de originele covers.

***

Volgens kenners zal de reeks mooi én betaalbaar zijn.

***

NATIONALE STRIPWEDSTRIJD

Gemeenschapscentrum De Zeyp en Le Foyer Culturel (Ganshoren) organiseren van februari tot 21 april een nationale stripwedstrijd met als thema : "DE PADEN VAN HET GEHEUGEN". Jongeren tussen 8 en 28 jaar wordt gevraagd een stripverhaal van 1 à 4 pagina´s in te leveren.

DE KLEINE SPRONG

Daarnaast is er dit jaar voor het eerst een wedstrijd voor **jong talent** : debuterende striptekenaars die nog geen kans kregen hun werk te publiceren kunnen deelnemen en **maken kans dat hun strip uitgegeven wordt in album!** Er zijn ook nog mooie prijzen te winnen. Alle werken zullen tentoongesteld worden in De Zeyp ter gelegenheid van **het 9de stripfestival van Ganshoren op zondag 17 mei 1998**. De wedstrijd is volledig gratis en het reglement is verkrijgbaar bij het onthaal van elke DELHAIZE-supermarkt in België, of op aanvraag op nummer 02/422.00.11

***

Uitgeverij Casto plant voor 1998 het tweede deel van de **Officiële Belgische Stripcatalogus** : "De Nederlandstalige uitgiften bij Dupuis", en later een franstalige versie. Door de verschillen tussen het nederlandstalige en het franstalige fonds worden het twee verschillende catalogi. Verder is er de Tweede Grote Stripveiling op 16 mei in de K.U.C., Kortrijksepoortstraat 254, Gent om 14uur, met expert Danny Dewilde. Meer inlichtingen : 09/225.41.25

***

Op het **XVI° Internationaal Festival van de Fantastische Film van Brussel** kan je in het auditorium, Passage 44 in Brussel, van 13 tot 28 maart weer terecht voor de avant-première van meer dan 100 spannende, fantastische en griezelige films. Elk jaar wordt de affiche, steevast in zwart en rood, verzorgd door een andere tekenaar. Na o.a. W. Vance, Bourgeon, Sokal en Mézieres is dit jaar René Hausmann aan de beurt, en natuurlijk doet hij het liefst wat met dieren.

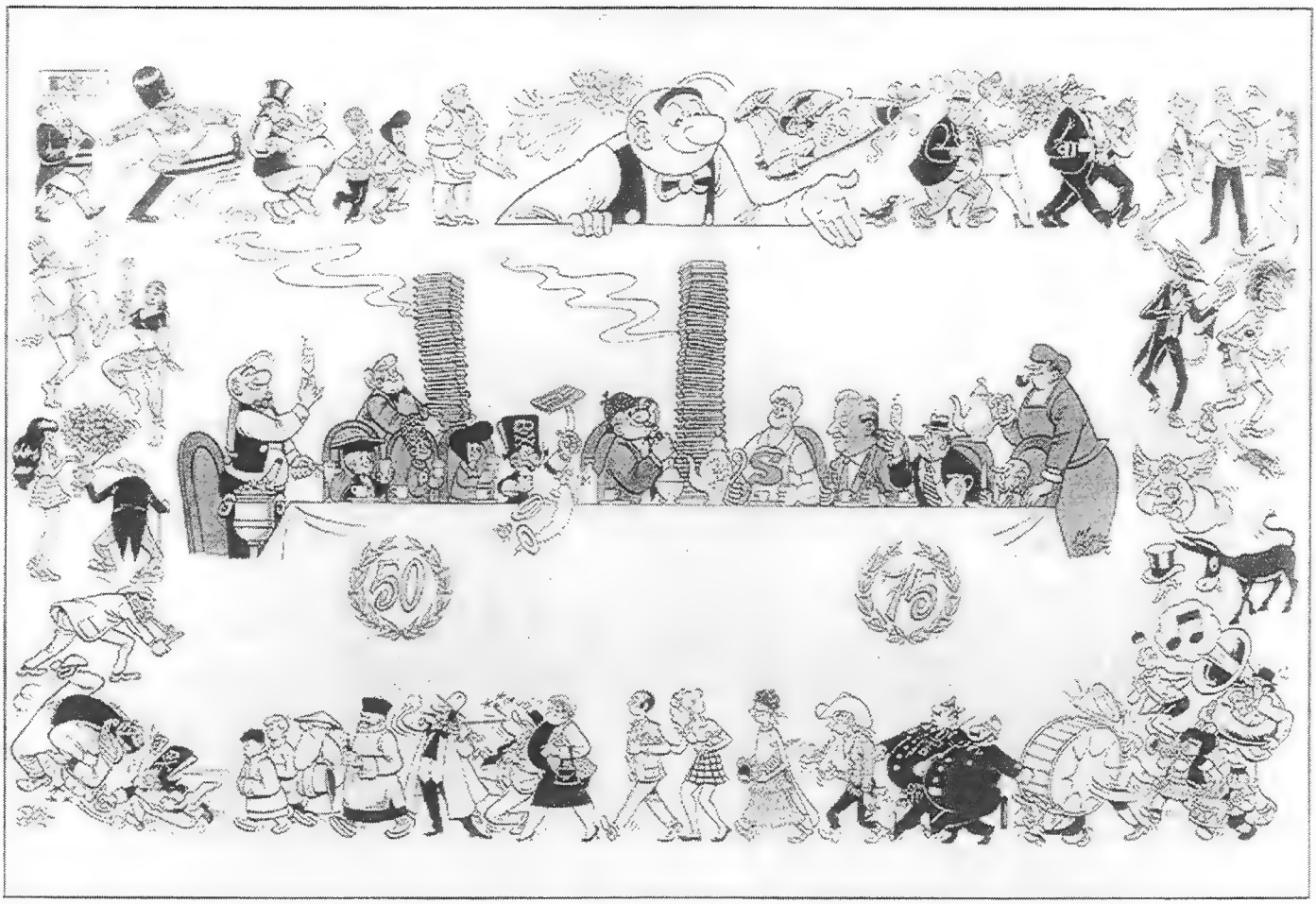

Marc Sleen´s 75ste verjaardag werd verschillende keren gevierd en zo ook op 13 december in Turnhout met de voorstelling van een schit-te-ren-de emailplaat op slechts 75 exemplaren. Het idee is van Tony Maeckelberghe en Peter Janda en de tekeningen van Sleen en Stallaert. Het is een prachtstuk geworden van 60 bij 42 cm, met 13 kleurenpassages. Bij jou in de woonkamer voor een luttele 12.000fr. Echt iets voor wie geld geen rol speelt. Meer inlichtingen op het nummer 09/221.41.90

***

Walt Disney Pictures is druk aan het werk, niet minder dan tien tekenfilms staan op stapel met een frequentie van twee per jaar. Er wordt wel afgeweken van het bestaande concept : minder klassieke sprookjes, meer legendes, historische verhalen en gewoon pure fantasie. In het najaar 1998 verschijnt *Mulan,* een 2000 jaar oude Chinese Legende. In 1999 worden *Tarzan en A bug's life* in roulatie gebracht. Verder verwachten we nog *Toy Story II, Dinosaur, Treasure Planet, Atlantis, Kingdom of the Sun en Fantasia 2000,* te verschijnen in het gelijknamige jaar.

***

In *Het belang van Limburg* van 31 januari besteed Jan Bex een volle krantenpagina aan **Hermann**, naar aanleiding van de heruitgave van de Bernard Prince-reeks met hertekende covers. De tekenaar zelf komt aan het woord en verklaart wat gegeneerd te zijn als hij terugkijkt op de reeks. "Anatomische tekenfouten en onkunde", aldus Hermann in alle bescheidenheid, die verder kritiek spuit op de scenario´s van Greg. Verder vernemen we dat gewerkt wordt aan Jeremiah 21 en dat een nieuwe one-shot , *Assunta*, klaar is, waarin een achter-achter-kleinzoon van Aymar van Schemerwoude opduikt op Sicilië ,in 1281.

De Vrije Vlucht-samenwerking met Van Hamme, *(zie : magazine 48)* is wel officieel, de synopsis ligt klaar, maar het tekenwerk is nog niet voor direct. Goed artikel.

***

STUDIO MAX

Goed nieuws voor wie wil deelnemen aan de stripwedstrijd van DE ZEYP, maar snel nog wat wil oefenen. Op maandagavond kan je terecht bij Max Stripzolder waar een heus kunstatelier voor striptekenen georganiseerd wordt. Marc Daniëls en Rik Dewulf (bekend van de reeksen Arthur en Kiekeboe), beiden actieve tekenaars, begeleiden een creatief atelier voor tekenaars van 9 tot 99 jaar die al wel eens een tekening maken, maar de techniek van het stripverhaal beter willen leren kennen. Er wordt ingegaan op zowel het technische aspect van het tekenen als het bewerken van een scenario, enzovoort. Meer inlichtingen krijg je bij bij Magie Art Promo vzw, 075/40.23.43 ,
of bij Max,
015/41.27.99.

Is er toch nog toekomst voor de Vlaamse krantenstrip? Wij volgen het van zeer nabij. Niet lanterfanten, jongens, huiswerk maken!

BONTE Brugge

Losse originele pagina's

*Craenhals	Pom en Teddy	12.000
*Piroton	Michel en dick	1.500
	Jess Long	2.500
	Ook volledige Jess Long verhalen van 10 en 16 blz. verkrijgbaar aan	1.500 / pag.
*V. D. Kroft	Sjors en Sjimmie	
	Volledige verhalen van ong. 8 blz.	500 / pag.
*Funcken	Doc Silver	1.500
	Witte Ruiter	3.500
	Witte Ruiter (1e)	6.500
	4-pagina verhalen	5.000/4 pg.
*Franz	Thomas Noland	3.000
	Lester Cockney	3.500
	Jugurtha	4.500
	Volledig Verhaal van Hannah (deel 3)	46 pag. p.o.t.k.
Remacle	Zwartbaard	3.500
De Moor	Snoe en Snolleke	5.000
	Tijl Uilenspiegel	5.000
Reding	Vincent Larcher	1.500
Bosschaert	grote w/z cover	10.000

De inschrijvingsperiode voor Particulieren en handelaars op de Doris Dobbel Reeks is voorbij.

De boeken komen uit in de loop van 1998 (ik durf geen exacte datum te vermelden want de meeste afleveringen moeten nog bijgewerkt worden).

Bij het verschijnen worden alle intekenaars persoonlijk verwittigd , het komt er nu op aan om nog een beetje geduld te oefenen, waarvoor mijn dank.

Bonte

Tweedehands
Strips, Boeken en CD's
Heidelbergstaat 5
8200 St. Michiels Brugge

Open :	di - do	13 tot 19 u
	vrijdag	13 tot 21 u
	zat 9u30 tot 12 / 13 tot 19 u	
Gesloten :	Zon- en Maandag	
tel :	050 / 39.29.81 (winkel)	
	050 / 39.04.85 (privé)	
fax / tel :	050 / 38.35.78 (tsn. 8 - 21u)	

STRIPWINKEL ALEX

GITSCHOTELLEI 88 – 2600 BERCHEM
TEL: 03/236.25.40 – FAX: 03/236.84.02

Openingsuren : Ma – Don 12.00u tot 18.00u
Vrijdag 12.00u tot 19.00u
Zaterdag 10.00u tot 18.00u

- Nieuwe strips –**20%** met klantenkaart.
- Spaaractie gratis genum. + gesign. prenten met oa:
  - Hermann (Jeremiah)
  - Kas (Hans)
  - Renaud (Jessica Blandy)
  - Dany (verschijnt in de maand juli)
- Maandelijks signeeractie met internationale tekenaars
  - **6 & 7 juni SIGNEERWEEKEND**
    (met min. 6 tekenaars per dag)
- grote keuze in 2de hands en 1ste drukken

Wens je regelmatig een berichtje te ontvangen over onze aktiviteiten en/of uitgaven, stuur ons je gegevens.

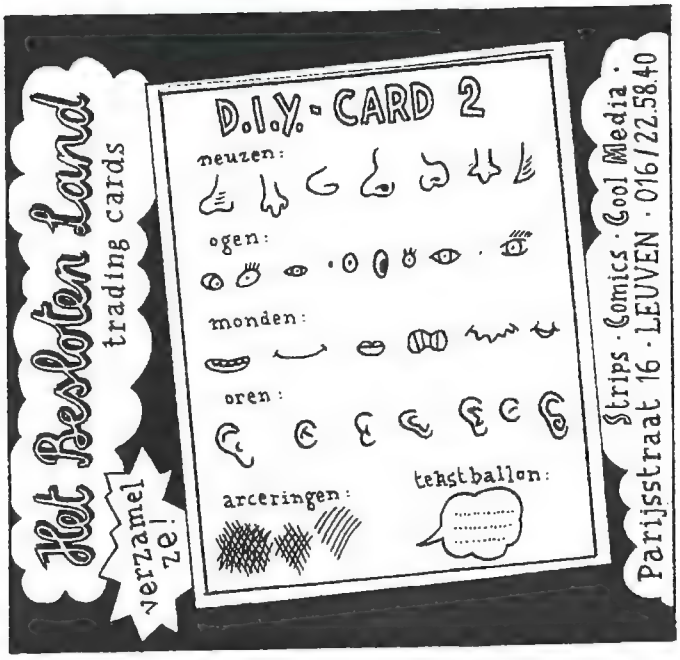

ADVERTENTIES

Voor een goed begrip...
Advertenties en bijbehorende illustraties, meegedrukt in het magazine of bijgevoegd als losse folder, vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van de adverteerder. Brabant Strip vzw is niet betrokken bij eventuele uitgaven of acties die erin aangekondigd worden, tenzij uitdrukkelijk vermeld.

Reclamestrips inzicht !!

Nieuws vanuit uit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Westkust, waar visser-voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt. Heelwat strips uit dit artikel zijn op ruilbasis verkrijgbaar. Neem contact op met de Reclamestripclub! Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke. Tel. 058/51.23.02 (Nl:) 003258512302

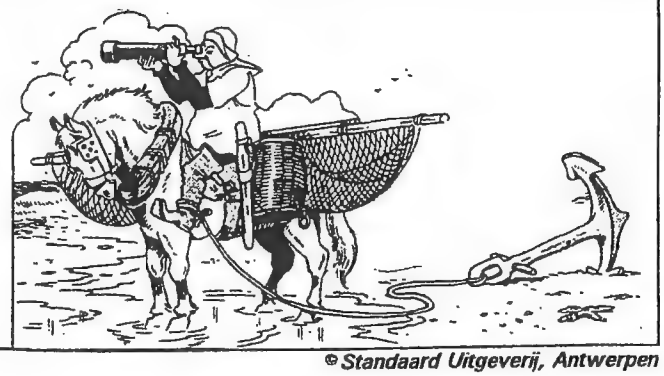

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Clubnieuws

De Reclamestripclub doet zijn best om meer en meer informatie samen te brengen en ter beschikking te stellen van de leden. Zo kunnen we een geslaagd dossier voorstellen dat Michiel Vleer schreef over het Suske& Wiske weekblad en de Suske&Wiske stripspecials, in samenwerking met Tom Vanlerberghe, Jos Greven en voorzitter Jean-Pierre. Meer informatie over deze uitgave op pagina 18.

Nuttige adressen :
Het hoofdkwartier : zie logo bovenaan
De Reclamestripclub-website op Internet:
http://www.geocities.com/SoHo/Gallery/3536.
Tips voor de rubriek *nieuwigheden* zijn welkom bij Marc Lezy, Meulebekesteenweg 63, 8720 Dentergem, of via E-mail : **lezy.marc@ven051.be**.

Reclame-curiosa

De kleine Robbe / Le petit Spirou 1997
Het geheim van de reep is een klein tweetalig plakalbum van de chocolaterie Jacques uit Eupen. Voor 2 zegels van 17 bfr kun je aldaar het album verkrijgen, doch om de 24 verschillende plaatjes te bemachtigen moet je wel een hele hoop met repen chocolade te eten. Dit is geen echt stripverhaal, het belicht de geschiedenis van de chocolade en de fabriek. Zoals al gemeld is er ook een prachtige folder verschenen i.v.m. deze actie.

Reclamestrips in folders, kranten, tijdschriften, enz ...

Jan, Jans en de kinderen in Libelle 1997
Het Nederlandse weekblad Libelle uit Nederland is niet dezelfde uitgave als de Belgische. Leuk aan dit exemplaar is dat er op pagina 50 een stripje staat van Jan, Jans en de kinderen die reclame maken voor hun allernieuwste album, het 24ste al. Dit stripje werd afgedrukt in Libelle nr.18, jaargang 1997, week van 25 april tot en met 2 mei.

Reclamestrip-albums

Garfield van Jim Davis bij de fotohandelaar 1996
Vorig jaar alweer werd in Belgie een actie gevoerd bij Presto Print. Je kreeg een Garfield -strip bij het ontwikkelen en afdrukken van je films. Pas nu kon het sekretariaat deze strip bemachtigen. Dit Garfieldboek werd exclusief geproduceerd voor Presto Print in opdracht van Wavery Productions BV door Variety productions BV, Rijswijk.

Reclame-campagnes

Guust : rijden en gassen vermijden zomer 1997
In de zomer van 1997 kon je in Brussel plots kleurafficheS van Guust en zijn wagen aantreffen op de zijkant van de trams. Dat fleurt het stadbeeld natuurlijk op, en dat was ook de bedoeling, want het was een campagne voor een schoner milieu, door onder andere de uitlaatgassen van de wagen te laten testen of, nog beter, het openbaar vervoer te gebruiken in de stad. Een tram konden we niet onopgemerkt meenemen, maar tot ons geluk vonden we een affiche, helaas in zwart-wit, met hetzelfde logo. Er wordt in vermeld waar en wanneer je de uitlaatgassen van de wagen gratis kon laten testen. We namen de affiche, die op een openbare plaats hing, natuurlijk mee toen de actie al afgelopen was...

Reclame-dossier

Een overzicht van de verschillende edities van het Suske&Wiske Weekblad

-Een uitgave van de Reclamestripclub-

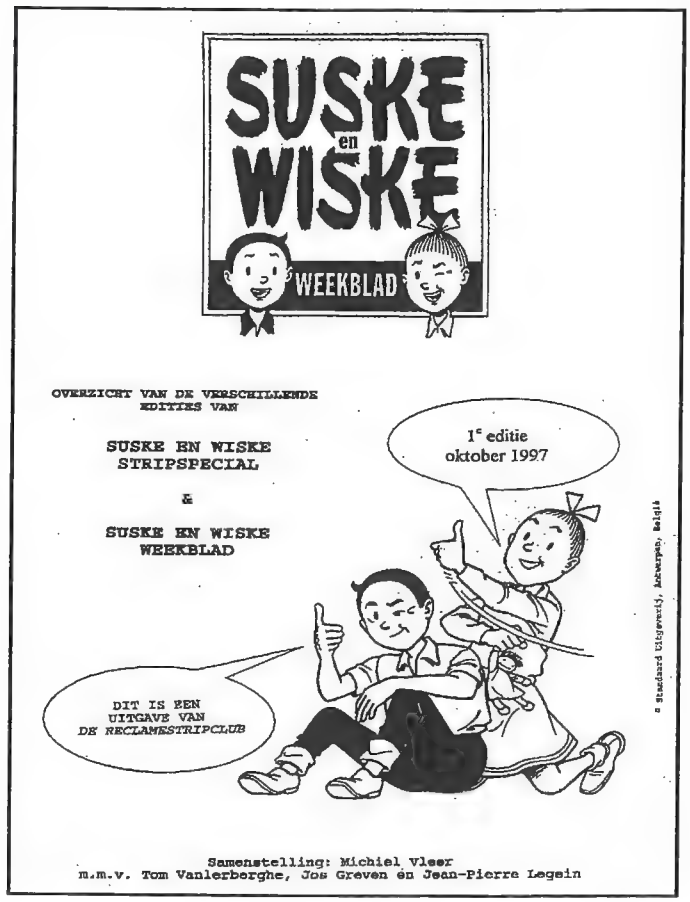
SUSKE en WISKE
WEEKBLAD
OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE EDITIES VAN
SUSKE EN WISKE STRIPSPECIAL
&
SUSKE EN WISKE WEEKBLAD
1e editie oktober 1997
DIT IS EEN UITGAVE VAN DE RECLAMESTRIPCLUB
Samenstelling: Michiel Vleer
m.m.v. Tom Vanlerberghe, Jos Greven en Jean-Pierre Legein

In juli 1995 ontdekte een lid van de Reclamestripclub per toeval dat er een verschil bestaat tussen de Belgische en de Nederlandse edities van Suske&Wiske Weekblad nummer 28 van 1995. Op de achterzijde blijken twee verschillende reclames te staan.
Natuurlijk werd de nieuwsgierigheid gewekt. Michiel Vleer ging toen aan de slag en legde een lijst aan met alle reclames en bijlagen die hij aantrof in de Nederlandse editie. Hetzelfde gebeurde voor Vlaanderen door Tom Vanlerberghe en Jos Greven. Er bleken heelwat verschillen te zijn, en deze verschillen werden opgenomen in een echt *Reclame-dossier*.

Het is een erg interessant dossier geworden, een handig naslagwerk voor wie S&W weekblad verzamelt en ook de bijzondere edities wil hebben. We vermelden daarbij graag de bekende S&W Stripspecials, in feite 11 proefnummers voor het S&W Weekblad, die natuurlijk niet mogen ontbreken in een volledige verzameling.

Per jaargang wordt van elk nummer overzichtelijk opgegeven of er verschillende edities bekend zijn, en welke dan de verschillen zijn. Een aantal covers met verschillen zijn ook afgebeeld. In het dossier zit ook een handig overzicht van de covers per reeks, zodat bijvoorbeeld de Kiekeboe-verzamelaars hiermee hun voordeel kunnen doen. Helemaal achteraan zit er ook een manco-aankruis-lijst in. Een dossier als dit is bijzonder interessant, omdat met weekbladen per definitie altijd slordiger omgesprongen wordt dan met albums. Het is vaak oeverloos puzzelen om later nog terug te vinden wat nu precies waar verscheen. Je kan dus niet vroeg genoeg beginnen met een gedetailleerd overzicht, en in dat opzicht komt dit - stevig uitgegeven - dossier net op tijd.

De eerste druk van dit Reclame-dossier werd afgesloten in oktober 1997, zodat alle nummers vanaf 1993 tot en met nummer 26 van 1997 beschreven zijn. De Reclamestripclub kreeg van Standaard Uitgeverij de toestemming om van dit dossier 200 genummerde exemplaren te maken, bestemd voor de leden.
Voor meer info : zie het contactadres pagina17.

Een voorbeeld van een verschillende cover in België en Nederland : nummer 23 van 1995 heeft in de (Nederlandse) leesportefeuille-versie een aankondiging van Sam, Circus Camponi op de cover. Op de cover van de losse verkoop- en abonnee-versie in Vlaanderen en Nederland staat een reclamevoor de deurposter.

Nieuwigheden

Reclamestrip-albums :
Bob Dof in het Spiegelkwartier: bij Casanova´s parfum , door Hanco Kolk, uitgave Spiegelkwartier, oplage van 1000 genummerde hardcover exemplaren en er is ook een slappekaft versie.(NL)

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, enz...
Keetje: een strip van Willem Ritsier, in een huis aan huis folder van de Stip-drogisterijen. Er zijn al 3 folders met een verschillend stripje verschenen sinds 1997. (NL)
Buzzy n°2: wintermagazine van de Lijn. Gratis verkrijgbaar, met 1-pagina strip. (B)

Curiosa :

Suske & Wiske: kaarsen van ongeveer 13 cm hoog, 2 verschillende sets, 1 met Suske & Wiske en 1 met Jerom en Lambik, ze worden bij Makro verkocht voor 169BEF. (B)

Suske & Wiske: indien je 1 van de 500 genummerde bronzen beeldjes koopt, krijg je ook een genummerd boekje: *Thuis in Heide-Kalmthout* Je leest over de geschiedenis van de Suske&Wiske - beeldjes en over de banden van de stad met Willy Vandersteen. De bronzen beeldjes zijn gemaakt naar het het model van het Suske&Wiske beeld in Heide-Kalmthout (B).

Blake en Mortimer telekaart met chip: de helden van Edgar P. Jacobs zijn nu verkrijgbaar bij de Post . Beperkte oplage van 2000 ex., heeft een prachtige verpakking die naast een exclusieve illustratie van Blake en Mortimer ook een nummer (van 1 tot 2000) draagt. Deze telekaart van Belgacom kost 895BEF. (B)

Jommekesmunt: bij de Post (B), verschijnt in mei-juni 1998.

Guust-figuurtjes : bij de (Waalse?) bakker (B) zie artikel hiernaast.

Marian.

Vergeet niet ook jouw nieuwtjes door te sturen. Wij weten lang niet alles! Zie de adressen op pagina 17. Bedankt voor de medewerking.

Guust en Driekoningen
Nog meer Guust. Franquin is er dan wel niet meer, maar Guust zullen we waarschijnlijk nog vaak tegenkomen. In België wordt Driekoningenavond (6 januari) traditioneel gevierd met een taart of koek waarin een boon verstopt zit. Diegene die in zijn stukje gebak de boon vindt, is de koning voor die avond. Ook in Charleroi is dit gebruik nog steeds populair, en dit jaar pakte de firma Arguydal uit met locale held Guust, oftewel Gaston Lagaffe die de traditionele *fève* (boon) kwam vervangen. Tien verschillende figuurtjes werden door de bakkers verstopt in de *Galette des Rois*, de koningskoek dus. De driedimensionale figuurtjes zijn zo'n twee cm. hoog en bijgekleurd. Het gaat om Guust zelf (tweemaal), Pruimpit, juffr. Jannie, Joost-van-Smit-aan-de-overkant, Demesmaeker, agent Kankeraar, de kat, de meeuw en de auto. De namen staan er op in het Frans. De ontwerpen zijn mooi, maar de afwerking is niet geweldig, en als je het laat vallen, breekt het broze materiaal. De bijhorende affiche is in kleur en meet 29,5x43,5 cm.

Twee opmerkingen: *primo*, van deze curiosa kan je terecht zeggen "dat ze al een keer gegeten zijn", *secundo*, minister Colla, die eerder flippo's in pakjes chips verbood wegens gevaar op inslikken, is hiervan duidelijk nog niet op de hoogte.

Verschijnselen

We openen met eindelijk nog eens wat mooie albums waarin zwart en wit belangrijk zijn. Dat gebeurt te weinig de laatste tijd, vandaar.

De geest van John Flanders

Het Stripschap was in 1997 in buitengewone goede doen. Dertig jaar is inderdaad een uitzonderlijke verjaardag voor een vereniging van stripliefhebbers, dat willen we graag getuigen. Bovenop een bijzonder geslaagde jaargang van *Stripschrift* kregen de abonnees gratis dit album van het onwaarschijnlijke duo Delporte en van Straaten. Delporte verdient hier bij ons een standbeeld voor de wijze waarop hij als hoofdredacteur *Spirou/Robbedoes* in de jaren zestig omtoverde van een krantje tot een uniek, kleurrijk en sfeervol jeugdblad. Peter van Straaten is in Nederland gewoon een monument. Voor *Pep* werkten beide auteurs in 1972/1973 een reeks korte verhaaltjes uit van *Llewelyn Fflint*. Titels als *De poltergeist van Badham House* doen ons in België direct denken aan John Flanders/Jean Ray, die tussen beide wereldoorlogen in feite de peetvader werd van de Belgische fantastische (pulp)literatuur. Flanders werd een begrip via Averbode, maar had ook heel wat invloed op franstalige auteurs in ons land, o.m. op Maurice Tillieux, en hij is niet ver weg in deze verhaaltjes van Delporte over een mysterioloog die voor Scotland Yard raadselachtige zaken oplost. *"Londen... het gaslichttijdperk...de Thames... een geelachtige nevel stijgt uit de rivier..."*, dat is de alleszeggende openingszin van dit album. De kortverhalen halen wel nergens het niveau van Flanders, maar je krijgt het gevoel dat hier wat moois had kunnen groeien, ware de reeks niet gestopt na drie verhaaltjes. Alleen al de unieke krassende stijl van Peter van Straaten maakt dit album tot méér dan een leuk curiosum. Ik steek het graag in de kast bij "fantastische pulp". *(PV)*

Llewelyn Fflint : Het mysterie van de nevelhaaien/Het teken der verdoemden/De poltergeist van Badham house
Yvan Delporte & Peter van Straaten
Uitgeverij Stripstift , f14.95 (+/- 260fr.)
(gratis abonnee-editie voor leden van Stripschrift)
info : Postbus 84206, 3009 CE Rotterdam

Strip-Noire

Na de roman-noire nu eindelijk de strip-noire. Geen gemakkelijke opdracht, ik geef het toe. Toch kwijten tekenaar en scenarist zich schitterend van hun taak en leveren een waar meesterwerk af. Een beklemmend verhaal, dat zich extra laat accentueren door de inkleuring, of zouden we beter zeggen het gebrek aan kleur. Grijs en zwart zijn de overheersende tinten, alleen het voertuig waarin onze hoofdpersoon zich verplaatst, een taxi, is helgeel, alsof dit voertuig het verhaal domineert. Zijn bestuurder, een depressief iemand, heeft slechts één doel voor ogen, namelijk zijn gehandicapte echtgenote zo vlug mogelijk

tegen de onderzijde van een grafsteen laten aankijken. Zijn somberste gedachten vertrouwt hij toe aan een dagboek, tot op een avond vrouwlief hem confronteert met zijn schrijfsels. Zijn haat jegens deze vrouw die zijn ganse leven beheerst en hem geen rust gunt, flakkert nog heviger op.

Het verhaal bestaat uit twee lagen die perfect in elkaar overvloeien en zelfs de loop van het verhaal bepalen. Enerzijds volgen we de chauffeur die om den brode taxi-driver speelt. We maken kennis met zijn klanten, zijn levensgewoontes, zijn hartproblemen en dies meer. Anderzijds voelen we de verborgen haat voor zijn gehandicapte echtgenote, zijn eenzaamheid, de plannen die hij smeed om haar het tijdelijke met het eeuwige te doen wisselen. We voelen eveneens de wederzijdse haat en afkeer van de vrouw voor haar man, een nietsnut in haar beperkte leven. Een aanrader deze strip, met onverwachte wendingen en gevolgen, er komt een vervolg in een tweede en derde deeltje. Hopelijk even sterk qua scenario en grafisch werk. *(Willem)*

Hard tegen hard 1: Het hart van Telenko
Tome & Meyer
Uitgeverij Dargaud, sc 250.

Hee, mooie meid

Dat Crisse leuke meisjes neerzet wisten we al geruime tijd, herlees maar het *Kristallen zwaard* en *Perdita Queen.* Voor mij niet gelaten, het oog moet immers ook wat. Minder leuk is wanneer twee bijfiguren getransformeerd worden tot hoofdpersonages. We hebben het hier over de leuke heksjes uit het *Kristallen zwaard*, met name Loretta en Harpeya. In bovengenoemd verhaal hadden ze een functie, ze hoorden thuis in de story, hun inbreng was

noodzakelijk. Nu werden ze ontdaan van de hoofdfiguren in de leefwereld die ze bevolken, zodat ze als het ware in een vacuum leven. Het album wordt verdeeld in gags, met een steeds weerkerend hoofdthema. Loretta wil niet langer als foeilelijke heks door het leven gaan. Ze ontwikkelt keer op keer vloeistoffen, die haar van bloedstollend mooie vrouw tot monster kunnen omvormen, al dan niet van langere duur. Harpeya, die zich mateloos ergert aan haar wat sullige zus, steekt menigmaal stokken in de wielen. Klinkt misschien leuk, maar in het album worden zulke gags al snel slaapverwekkend. Met ietwat meer punch en erotiek in scenario en uitwerking zou dit album best te pruimen zijn in de collectie Rooie Oortjes. *(Willem)*

Lorretta en Harpeya 2
Goupil & Crisse
Uitgeverij Blitz, hc 525.

Geschiedenis anders bekeken

Het is onbegrijpelijk hoe tekenaar Mitton het weet te fiksen. Via uitgeverij Talent groeide hij al snel uit tot een begrip op de Nederlandstalige markt. Hij bracht ons *Vae Victus* een historische strip die zich afspeelt in de tijd waarin Julius Cesar de plak zwaaide. Vrouwelijk hoofdpersonage Boadicea bracht in de ware geschiedenis Julius Cesar bijna echt ten val. Mitton´s palmares omvat ook de serie *De Barbaren,* gebaseerd op de plundertochten der stoere Vikingen. Nu is er de serie *Schipbreukelingen,* te verkrijgen in vier delen hardcover en één deeltje softcover. Verdere delen in sc. zijn later te verwachten. Mitton voert ons mee naar Saint-Malo aan de vooravond van de Franse revolutie. Hij brengt ons een verhaal van twee levens die paralel naast elkaar lopen : Le Scorf, zoon van een cartograaf en Kerbeuf, provoost van Saint-Malo. Het verhaal voert ons mee langs historische feiten, de val van de adel en de onthoofdingen die hierop volgen. Kerbeuf weet dit alles te omzeilen en wordt zelfs één der vooraanstaanden in de jonge Franse Republiek. We ontmoeten de verloofde van Bonaparte, Josephine De Beauharnais in veiligheid gebracht door Le Scorf, die door omstandigheden gedwongen is zeeman te worden. Zelfs politieprefect Fouché en Robert Surcouf passeren de revue. Mitton brengt dit alles boeiend, anders dan in de geschiedenislessen waarmee ze ons op school opzadelden. Vermoedelijk benadert zijn scenario meer de waarheid dan de muffe geschiedenisboekjes. Hij toont de hardheid van het bestaan in deze woelige periode en de adel die weinig of geen respect opbrengt voor de gewone man. Zelfs helden uit de geschiedenisboekjes zijn niet onfeilbaar, ze worden gebracht met menselijke of onmenselijke trekjes. Voeg hierbij prima tekenwerk en inkleuring, dan zit je zeker en vast gebeiteld voor een paar uur leesgenot. *(Willem)*

Schipbreukelingen 1 tot en met 4
1:Het geheim van Kermadec
2:De slavenroute
3:Het eiland van de vrijheid
4:De dodenschat
Mitton & Molinari
Uitgeverij Talent, sc 260, hc 500.

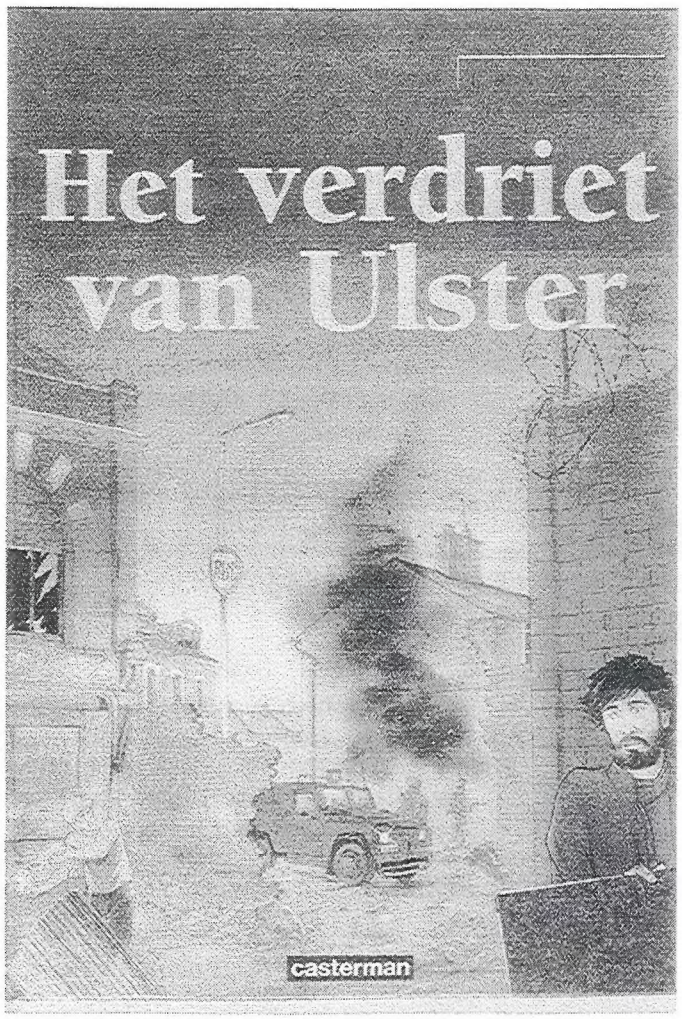

Blind, zinloos geweld

Tekenaar en scenarist Lax brengt mooie, diepmenselijke verhalen. Dit bewees hij met one-shots in de serie Vrije Vlucht bij uitgever Dupuis *(Sarane, Het andere spoor, Verloren in Amman 1&2)*. Hij verplaatst zich in de figuren die hij ten tonele voert, wat niet steeds een makkelijke opgave is. Hij brengt delicate onderwerpen in een serene sfeer, zonder vooroordeel. *Het verdriet van Ulster*, zijn nieuwste creatie, is een geromanceerde versie, gebaseerd op een waar gebeurde Noord-Ierse familiekroniek. Het verhaal is politiek getint en brengt ons wantoestanden die het gevolg zijn van een onblusbare haat tussen katholieken en protestanten. Werkloosheid, blind terrorisme, verwoeste woningen, in iedere familie wel een slachtoffer van willekeurig geweld, drukken een stempel op een ganse leefgemeenschap.

Het verhaal brengt de levensloop van twee broers. Met name Denis, een overtuigd terrorist sinds hij ooggetuige was van de moord op zijn vader. Zijn broer Dermot wenst zich afzijdig te houden en doorloopt de kunstacademie. Maar het lot spaart niemand, wanneer Dermot´s vriend opgepakt wordt en later overlijd aan de gevolgen van een hongerstaking, ziet Dermot in dat hij niet langer afzijdig kan blijven. Het verhaal vertelt een cyclus lopend van 1966 tot 1987. Verwacht in dit verhaal geen hoogstandjes van geweld en blinde heldenmoed. Het toont ons slechts de strijd tussen twee partijen. Voeg hierbij nog de eeuwige controles van het Engelse leger, dan begrijp je niet hoe een mens dit nog zijn woonplaats kan noemen. *(Willem)*

Het verdriet van Ulster
Lax
Casterman, hc, 450 fr.

Gratis zoekertjes.
Schriftelijk meedelen. Altijd adres of telefoonnr. vermelden a.u.b.

GEZOCHT:

* **Kiekeboe**: krantenknipsels uit HLN of Het Volk van Kiekeboeket, De fez van Fes, Villa Delfia, De bende van Moemoe, De spray-historie, De spookfirma, Hotel O, Een koud kunstje, Konstantinopel in Istanboel, De taart, Black-out, De onweerstaanbare man, De come-back van Dédé, De hoofdzaak, Het geslacht Kinkel
  Luc Geyskens, 013/77.47.58
* **Janneke&Stanneke** (B. De Moor) 1989; **Chick Bil** Doorbraak naar het Westen (illegaal 1974); **CISO** 2,3, 5/6,9,26, **CISO STRIPGIDS** 2,3; **Magnum** 45; **Rijperman : Howard Flynn** De aanval & **Witte Ruiter** 5,8; **Stripschrift** 17,45/46, 49/50, 53/54, 65+, 72, 88, 102/103, 125, **OHEE-catalogus**
  Jan van de Ven, Acaciastr. 27, 5931 JS Tegelen (NL) (55)
* **De blauwbloezen** perseditie met hoefijzer en jute zakje; **Biggles** 21 Het laatste konvooi; **Et Franquin créa la gaffe**, N. Sadoul; **Zozolala** 36,37,47,48,51,52,53; **Versus** 1-13, 18,22,29; **De rakker** 5,20,21; **Video-opnames** van Wordt Vervolgd interview Vandersteen&Paul Geerts (1984), In de hoofdrol... Vandersteen (Avro 23/1/87); Ten huize van... Vandersteen (1986) Nicolas Daenens 059/50.58.47 (55)
* **Jommekesbroodsticker** 48, S&W tattoo's Oh-la-la 2,5; S&W kaarten Knorr; S&W postkaarten Stassano; S&W UCB uitgaven en S&W schuifpuzzel Madurodam, ik heb divers ruilmateriaal
  Jos Greven 089/50.31.16 (na 17 uur) (55)
* **Rode Ridder** clubblaadjes, displays, en alles van de KB-Rode Ridder-club
  Paul Lauwers 014/61.71.03
* **Standaard kwartaalfolders** jan/febr/maart 1990; apr/mei/juni 1990; okt/nov/dec 1990; apr/mei/juni 1992; jan/febr/maart 1994 Chris Huybrechts 03/665.16.82
  Robbedoes verzamelalbums voor nr.119; Robbedoes en Kwabbernoot 1ste druk voor nr. 18; Franka luxe voor De Blauwe Venus; originele tekeningen van Henk Kuijpers
  Jan Jan Jansen, (0031)(0)33-253.45.03
* **Kuifje** 1ste drukken in goede staat+alle curiosa (puzzels, kaarten, poppen, posters, pins, servies, enz...
  Lybeer Didier 051/30.83.32 (53)
* **Pieper** : wie bezorgt me fotokopies (onkosten vergoed) van de verhalen van "Piet Pieper", verschenen begin jaren '80 in Het Laatste Nieuws, getekend door Fohan (=Hans Fonteyne uit Brugge); Krazy Kat door Herriman, uitg. Eclipse, vol. 2,3,4,5,6 Ben Van Dyck tel/fax: 016/57.10.84 (53)
* **Robbedoes** materiaal jaren '40,'50,'60 : kalenders 1941,42,43,45,46,48 (ook in het Frans); folder Piedboeuf; Renault Junior n°5; doos poppenkastpoppen; geel vlaggetje "Vrienden van Robbedoes-club" in stof; Oude spelen jaren '40 : puzzels, Robbedoes op jacht, Domino, Robbedoes trekt ten oorlog, silhouette op wieltjes; regenboogactie-affiches 1959, 1960; oud promotiemateriaal en catalogi jaren '40-'60; Sprint 42 t/m 49; Risque Tout 50; bundelingen 31,37,41,42,44,46,52,55,57,59,60,82,84,101,102,103,104,105
  Philippe Mouvet, 03/ 827.31.67 (53)
  Willem in't Hout, Ketensedijk 27, 2902 LA Capelle aan den IJssel (NL), tel: 010-4517605
* **Iznogoedh** 1.3 De vakantie van de kalief (Amst. Boek); Korak 5.1,5.2,5.5; Kraaienhove: Het Bella mysterie (gen. 1-100); Maartje 1: Het Ganzenmeisje; De maandrager (100ex., Marcel Ruiters '89); Ögan bundeling 1 (nrs. 1-6) in nieuwstaat, losse nrs. 15,16,18,19,20; Rick de kikker (1966, in nieuwstaat met miniboekje erbij); Tarzan nr. 12121, 12168, omnibus 7+9, serie 21 nr. 1,2,3,4, Junior Press nr. 4 (1992)
  Alles graag in nieuwstaat. M.C. De Jongh, (0031)(0)299-673941 (53)
* **Reclame:** Volgende strips graag ter inzage, nog liever te koop: *De Mierenpatroelje. De Casbah tiran* (uitgeverij Atlas), *Mot en de Buizobiel* (Diligentia), *Postzegels verzamelen met Suske en Wiske. De macabere Macarales* in luxe roodlinnen kaft (Pro Post), waarschijnlijk bestemd voor de medewerkers van de Post en *De geschiedenis van de electriciteit Reddy Kilowatt* (EBES). Jean-Pierre Legein 058/51.23. 02

TE KOOP/RUILEN:

* **Robbedoes** jaar 1957 ingebonden; nrs. 1200-1260 ingebonden in twee banden
  Jan Jan Jansen, (0031)(0)33-253.45.03
* **Eppo** : 3 bananendozen vol, kan geruild worden Paul Lauwers 014/61.71.03
* **Kiekeboe** video prelude 1997 Rode Kruis; Leonardo nr.19 + ex libris
  Chris Huybrechts 03/665.16.82
* **Originelen** van diverse tekenaars zoals Bob de Moor, greg, De Rop, Hergé, Jijé, Macherot, Vandersteen
  Mike van der Veer, 03/440.75.48 (53)
* **Veel stripalbums** oude druk + reclame uitgaven Suske en Wiske, Knipsels Panda en Tom Poes, Honderden Marvel/Classic (Superman, Spiderman, Conan, Hulk, Fantastic Four, Vergelders, Verdedigers etc.) weekbladen Pep's 1962 t/m 1972, enkele Kuifjes 1954 t/m 1963, Donald Duck 1954 t/m 1990, Robbedoes verzamelde nummers los periode band 117 t/m 134; banden 135 t/m 180, Kris Kras, enz. stuurt uw zoeklijstje!
  Willem in 't Hout (zie boven) (53)

XIIde editie

Fristi Stripfestival
Koksijde - Zomer '98

Info : (058) 51.88.10
fax : (058) 52.27.41

MilkyWay

Stripfestival
Middelkerke
30/7 tot 16/8/1998

4 luxe edities van Nero

Info: 059/ 30 52 66

Stripspeciaalzaak
DE STRIPKEVER

Bruulcenter - Bruul 79 - 2800 MECHELEN
Tel : 015/21.76.05

Open : ma : 13u30 - 18u
di-vr: 10-12u30
13u30 - 18u
za : 10 - 18u

WONDERLAND - HALF VIER - PRODUCTIONS

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT - BELGIË
Tel. & Fax : 00 32 / (0)11.22.82.00

Speciaalzaak strips

Plouvier A. - Mahy C.

PHILBO

Boek- en papierhandel

HRB 570.358 - BTW BE 578.679.630

Artis - Historia en Soubry Ruilcentrum

Ontwerp Drukkerij Dupress 02/253 62 19